

Nr 6 A.

Godkänd av första kammaren den 22 juni 1918.

Godkänd av andra kammaren den 22 juni 1918.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående regleringen av utgifterna under riksstatens för år 1919 sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet.

(Statsutskottets utlåtanden nr 6 A, 40, 64, 65, 77, 116, 131, 137, 210, 211, 212, 224, 225, 234 och 235, statsutskottets memorial nr 120, 161 och 241, första särskilda utskottets utlåtanden nr 22 och 23, andra särskilda utskottets utlåtande nr 5 och andra sammansatta stats- och lagutskottets utlåtanden nr 1 och 4.)

Till Konungen.

I avseende å regleringen av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet, får riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla följande beslut:

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 14 saml. 6 häft. (Nr 6 A—6 B.)

1

Departementet.

1:o) I den till riksdagen den 14 januari 1918 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Eders Kungl. Maj:t i punkt 1 under sjätte huvudtiteln föreslagit riksdagen att

dels från och med år 1919 fastställa följande övergångsstat för civildepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Provisoriskt avlöningstillägg.	Summa.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
1 kanslisekreterare	2,500	1,500	1,200	5,200	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
2 d:o	5,000	3,000	2,400	10,400	

dels förklara, att å övergångsstaten uppförd befattningshavare skall vara skyldig att bestrida en andre kanslisekreterarebefattning i civildepartementet samt att det i den ordinarie staten upptagna avlöningsbeloppet för sistnämnda befattning skall för motsvarande tid besparas ävensom att beträffande det i övergångsstaten upptagna provisoriska avlöningstillägget skola gälla de för dylikt tillägg för befattningshavare i statsdepartementen för år 1917 fastställda grunder och villkor,

dels ock, vid bifall till vad sålunda föreslagits, från och med år 1919 i riksstaten uppföra ett ordinarie anslag, övergångsstat, med 15,600 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag har icke givit riksdagen anledning till annan erinran än att det av Eders Kungl. Maj:t äskade anslaget torde — i likhet med vad fallet är beträffande motsvarande anslag under fjärde och åttonde huvudtitlarna — böra betecknas såsom »förslagsanslag, högst».

Riksdagen har sålunda

dels från och med år 1919 fastställt följande övergångsstat för civildepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli

	Lön.	Tjänstgöringspennin- gar.	Provi- soriskt avlönings- tillägg.	Summa.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
1 kanslisekreterare	2,500	1,500	1,200	5,200	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
2 d:o	5,000	3,000	2,400	10,400	

dels förklarar, att å övergångsstaten uppförd befattningshavare skall vara skyldig bestrida en andre kanslisekreterarebefattning i civildepartementet samt att det i den ordinarie staten upptagna avlöningsbeloppet för sistnämnda befattning skall för motsvarande tid besparas ävensom att beträffande det i övergångsstaten upptagna provisoriska avlöningstillägget skola gälla de för dylikt tillägg för befattningshavare i statsdepartementen för år 1917 fastställda grunder och villkor,

dels ock från och med år 1919 i riksstaten uppfört ett ordinarie anslag, om 15,600 kronor, benämnt »Övergångsstat, förslagsanslag, högst».

2:o) Såsom i särskild skrivelse anmälts, har riksdagen för anordnande av en extra byrå för fattigvårdsärenden i civildepartementet, enligt av departementschefen framlagt förslag, å extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag, högst, 27,000 kronor.

3:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 2 därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till *avlönande av en extra föredragande inom civildepartementet för mål hos regeringsrätten* på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag, högst, 7,000 kronor, därav 2,500 kronor skola anses motsvara tjänstgöringspenningar.

4:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i punkt 3 gjorda förslag har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till *arvode åt en extra föredragande inom civildepartementet för stadsplane- med flera ärenden* på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag, högst, 3,000 kronor.

5:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts i punkt 4 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till en *handsekreterare åt statsministern* på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag, högst, 3,000 kronor.

Överståthållarämbetet.

6:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 5 föreslagit riksdagen att för provisorisk förbättring av de hos överståthållarämbetet anställda manliga och kvinnliga extra tjänst innehavares avlöningsförmåner på extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst, 11,100 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit, har alltså för *provisorisk förbättring av de hos överståthållarämbetet anställda manliga och kvinnliga extra tjänst innehavares avlöningsförmåner* på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag, högst, 11,100 kronor.

7:o) I punkt 6 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till fortsatt utgivande av tidningen »Polisunderrättelser» på extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst, 48,000 kronor.

Riksdagen, som i likhet med departementschefen förutsätter, att överståthållarämbetet genom att offentligen infordra anbud å tryckning och klichéer söker såvitt möjligt nedbringa kostnaderna för tidningens utgivning, har till fortsatt utgivande av tidningen »*Polisunderrättelser*» på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag, högst, 48,000 kronor.

8:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 7 föreslagit riksdagen att till bestridande av utgifter för registrering av automobiler på extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag av 5,300 kronor att i första hand utgå av inflytande registreringsavgifter för automobiler.

Riksdagen, som icke funnit skäl till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, har alltså till *bestridande av utgifter för registrering av automobiler* på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag av 5,300 kronor att i första hand utgå av inflytande registreringsavgifter för automobiler.

Landsstaten.

9:o) Det under ifrågavarande huvudtitel uppförda ordinarie anslaget till tjänstemän och betjänte vid länsstyrelserna har av Eders Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen upptagits med oförändrat belopp, 1,296,650 kronor, varjämte Eders Kungl. Maj:t beträffande övergångsstaten vid landsstaten i punkt 8 under samma huvudtitel föreslagit riksdagen att

i avvaktan på den proposition, som kunde komma att avlåtas, beräkna det ordinarie anslaget till övergångsstat till oförändrat belopp eller 82,700 kronor.

Uti en den 19 mars 1918 avlåten proposition, nr 193, har Eders Kungl. Maj:t sedermera, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels fastställa sådan ändring i den ordinarie avlöningsstaten för landsstaten, att därå från och med år 1919 uppföres ytterligare en länsbokhållare av första lönegraden med en årlig avlöning av 3,600 kronor, därav 2,200 kronor lön och 1,400 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma tre ålderstillägg till lönen, det ena med 500 kronor efter fem år, det andra, likaledes med 500 kronor, efter ytterligare fem år och det tredje, jämväl med 500 kronor, efter än ytterligare fem år;

dels, vid bifall till vad sålunda föreslagits, höja det ordinarie anslaget till tjänstemän och betjante vid länsstyrelserna, nu 1,296,650 kronor, med 3,600 kronor till 1,300,250 kronor;

dels besluta, att övergångsstaten för landsstaten skall från och med år 1919 erhålla följande ändrade lydelse:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Förvaltningsbidrag.	Summa kronor.	Anmärkingar.
Lantränmästare, 11 tjänstemän	27,500	14,500	—	42,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor. Efter 10 år kan lönen höjas med 500 kronor. Härtill kunna komma ålderstillägg i enlighet med vad som angives i avlöningsstaten.
Häradsskrivare, 1 tjänsteman...	2,000	500	1) 600	3,100	
Landsfiskal, 1 tjänsteman...	2,000	1,000	300	3,300	
Landsfiskaler, 2 tjänstemän...	4,000	2,000	600	6,600	
Säger	35,500	18,000	1,500	55,000	

1) Motsvarande tillägg till tjänstgöringspenningarna efter 75 kronor för varje börjat 5,000-tal av folkmängden i tjänstedistriktet, dock lägst 300 kronor (beräknat förslagsvis).

dels ock, vid bifall till vad sålunda föreslagits beträffande övergångsstaten, minska det under landsstaten å ordinarie stat uppförda anslaget »övergångsstat», nu 82,700 kronor, med 27,700 kronor till 55,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag har icke givit riksdagen anledning till erinran, och får riksdagen sålunda anmäla, att riksdagen *dels* fastställt sådan ändring i den ordinarie avlöningsstaten för landsstaten, att därå från och med år 1919 uppföres ytterligare en länsbokhållare av första lönegraden med en årlig avlöning av 3,600 kronor,

därav 2,200 kronor lön och 1,400 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma tre ålderstillägg till lönen, det ena med 500 kronor efter fem år, det andra, likaledes med 500 kronor, efter ytterligare fem år och det tredje, jämväl med 500 kronor, efter än ytterligare fem år;

dels höjt det ordinarie anslaget till tjänstemän och betjante vid länsstyrelserna, nu 1,296,650 kronor, med 3,600 kronor till 1,300,250 kronor;

dels beslutat, att övergångsstaten för landsstaten skall från och med år 1919 erhålla följande ändrade lydelse:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Förvaltningsbidrag.	Summa kronor.	Anmärkingar.
Lanträntmästare, 11 tjänstemän	27,500	14,500	—	42,000	{ Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor. { Efter 10 år kan lönen höjas med 500 kronor. { Härtill kunna komma ålderstillägg i enlighet med vad som angives i avlöningsstaten.
Häradsskrivare, 1 tjänsteman	2,000	500	1) 600	3,100	
Landsfiskal, 1 tjänsteman	2,000	1,000	300	3,300	
Landsfiskaler, 2 tjänstemän	4,000	2,000	600	6,600	
Säger	35,500	18,000	1,500	55,000	

¹⁾ Motsvarande tillägg till tjänstgöringspenningarna efter 75 kronor för varje börjat 5,000-tal av folkmängden i tjänstedistriktet, dock lägst 300 kronor (beräknat förslagsvis).

dels ock minskat det under landsstaten å ordinarie stat uppförda anslaget »övergångsstat», nu 82,700 kronor, med 27,700 kronor till 55,000 kronor.

10:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i punkt 9 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1919 ställt till Eders Kungl. Maj:ts förfogande ett förslagsanslag av 500,000 kronor att, huvudsakligen under de i statsrådsprotokollet över civilärenden den 21 februari 1908 angivna villkor för åtnjutande av bidrag från anslaget, användas till *avlönning och underhåll av särskild polisstyrka på landet*, där sådan kan av förhållandena påkallas, under medgivande tillika, *dels* att av detta anslag erforderligt belopp må användas till åtgärder i särskilda fall för grövre brotts upptäckande och misstänkta personers efterspanande och gripande, *dels ock* att Eders Kungl. Maj:t må av anslaget använda lämpligt belopp till årsarvode åt den polistjänsteman, som förordnas att inom civildepartementet biträda ej mindre vid förande av register över den polisstyrka, som kan komma att ur vissa städers poliskårer ställas till länsstyrelsernas förfogande för beredande av polisskydd vid oroligheter

å rikets landsbygd, än ock vid beredning inom departementet av frågor om samma polisstyrkas användning i förekommande fall.

11:o) I punkt 10 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till juridiskt biträde åt de svenska lapparna i Norge samt ersättning åt lappfogdar och lappförmän ävensom ordningsmän inom lappbyarna m. m. på extra stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 31,300 kronor.

För ifrågavarande ändamål anvisade sistlidet års riksdag å extra stat för år 1918 ett reservationsanslag av 22,300 kronor. Av detta anslag har 12,000 kronor beräknats såsom årsarvode åt tre av de för närvarande anställda fyra lappfogdarna med 4,000 kronor åt dem vardera. Avlöningen till den fjärde lappfogden har hittills bestritts av medel från Norrbottens lappfond.

Eders Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag innebär, att jämväl sistnämnde lappfogdes avlöning skulle bestridas av anslag å riksstaten samt att fogdarnas avlöning skulle höjas med 1,000 kronor och sålunda utgöra 5,000 kronor för dem vardera. Denna löneförhöjning har Eders Kungl. Maj:t föreslagit utgå redan från och med innevarande års början och för den skull äskat medel härtill å 1918 års tilläggsstat, därvid dock avlöningstillägget för fjärde lappfogden ansetts såsom hittills böra utgå från Norrbottens lappfond.

Att arvodet till den lappfogde, som hittills avlönats av medel från Norrbottens lappfond, från och med nästkommande år utgår av förevarande anslag har riksdagen ansett sig böra medgiva.

Eders Kungl. Maj:ts framställning om förhöjning från och med år 1919 av nu utgående arvoden till lappfogdarna med 1,000 kronor till dem vardera har riksdagen jämväl funnit sig böra bifalla. Däremot har riksdagen icke kunnat medgiva, att denna avlöningsförhöjning skulle utgå redan från och med innevarande år, enär därigenom löneregleringen för ifrågavarande befattningshavare i viss mån komme att erhålla retroaktiv karaktär.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen till *juridiskt biträde åt de svenska lapparna i Norge samt ersättning åt lappfogdar och lappförmän ävensom ordningsmän inom lappbyarna m. m.* på extra stat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 31,300 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

12:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 11 föreslagit riksdagen att till förstärkning av arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen

samt i väg- och vattenbyggnadsdistrikten på extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst, 40,825 kronor.

De av Eders Kungl. Maj:ts föreslagna förstärkningarna av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens arbetskrafter avse samtliga de ordinarie avdelningar, varå ärendena handläggas inom styrelsen, nämligen den s. k. tekniska avdelningen, järnvägsavdelningen och den administrativa avdelningen.

Å styrelsens *tekniska byrå* äro för närvarande anställda följande ordinarie tjänstemän: en förste byråingenjör, två byråingenjörer och en notarie. Därjämte är till arvoden åt två ingenjörbiträden beräknat ett belopp av 7,200 kronor att utgå av den å staten uppförda anslagsposten till arvoden åt ingenjörbiträden m. m.

Enligt Eders Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag skulle å extra stat för år 1919 upptagas två biträdande ingenjörer med en avlöning av högst 3,600 kronor vardera, och skulle det härför erforderliga beloppet sålunda utgöra 7,200 kronor.

Å styrelsens *järnvägsbyrå* finnes för närvarande, förutom byråchefen, anställd följande ordinarie personal, nämligen en förste byråingenjör och en byråingenjör, varjämte av anslagsposten till arvoden åt ingenjörbiträden m. m. arvoden utgå till två extra biträdande ingenjörer med 3,600 kronor till en var ävensom till en amanuens.

Vidare har riksdagen för möjliggörande av en verksam kontroll å enskilda järnvägars rullande materiel beviljat anslag å extra stat för varje år från och med år 1905; och har senast nästlidet års riksdag på extra stat för år 1918 för detta ändamål anvisat ett förslagsanslag, högst, 7,900 kronor. Detta anslag är avsett att användas dels till arvode åt en maskininspektör med 6,500 kronor, dels ock till tilläggsarvode med 1,400 kronor åt den ene av förenämnda extra ingenjörer, vilken har att biträda maskininspektören.

Enligt Eders Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag skulle till förstärkning av järnvägsbyråns arbetskrafter å extra stat för år 1919 erfordras följande belopp:

för en maskininspektör	kronor	6,500: —
» » trafikinspektör	»	7,000: —
» tilläggsarvode åt maskininspektörens assistent.....	»	1,400: —
» en assistent åt trafikinspektören.....	»	5,000: —
» » manlig kontorsskrivare	»	2,000: —
» ett kvinnligt skrivbiträde	»	1,175: —

eller tillhopa kronor 23,075: —

Å styrelsens *administrativa byrå* finnas, förutom byrådirektören, följande ordinarie tjänstemän, nämligen en registrator, vilken tillika är aktuarie, samt en revisor och bokhållare. Av nu nämnda befattningshavare åtjutur byrådirektören andra gradens avlöning, under det övriga två tjänstemän tillhöra första lönegraden. Å byrån äro vidare anställda två amanuenser, för vilkas avlöning av anslagsposten till arvoden åt ingenjörbiträden m. m. beräknats ett belopp av 4,250 kronor.

Till förstärkning av denna byrås arbetskrafter har nu Eders Kungl. Maj:t hemställt om anvisande av anslag till avlöning av två tjänstemän i första lönegraden, vilka tjänstemän med hänsyn till arten av det arbete, som skulle åligga dem, lämpligen borde benämnas revisorer. Avlöningen till dessa extra tjänstemän har, på sätt i allmänhet plägar ske, ansetts böra utgå med den för ordinarie befattningshavare i samma lönegrad bestämda begynnelselönen, minskad med ett belopp, i runt tal motsvarande ordinarie befattningshavare åliggande pensionsavgift för egen pensionering, och har alltså beräknats till 3,900 kronor för vardera eller till sammanlagt 7,800 kronor. För arvode åt vikarier under de ifrågavarande tjänstemännens semester har departementschefen beräknat ett belopp av 250 kronor. I enlighet härmed skulle kostnaden för dessa tjänstemän komma att uppgå till 8,050 kronor. Då emellertid genom indragning av en utav de nuvarande amanuensbefattningarna ett belopp av 2,000 kronor kunde påräknas av anslaget till arvoden åt ingenjörbiträden och amanuenser m. m., har departementschefen ansett, att det för ifrågavarande ändamål erforderliga beloppet kan bestämmas till 6,050 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär vidare en uppdelning av det övre norra väg- och vattenbyggnadsdistriktet i två distrikt. Härigenom skulle Norrbottens län och Västerbottens län bilda var sitt distrikt, vart och ett med en distriktschef och en distriktsingenjör. För detta förslags genomförande skulle för anställande av en extra distriktschef och en extra distriktsingenjör för år 1919 erfordras ett belopp av 4,500 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag, i vad detsamma avser uppförande å extra stat av ytterligare två biträdande ingenjörer å väg- och vattenbyggnadsstyrelsens tekniska byrå, har riksdagen ansett sig böra bifalla.

Vidkommande härefter frågan om förstärkning av arbetskrafterna å styrelsens järnvägsbyrå har riksdagen icke funnit sig kunna till alla delar biträda Eders Kungl. Maj:ts förslag härutinnan.

Som av statsrådsprotokollet framgår, råda mellan sakkunniga synnerligen skiftande meningar om, på vilket sätt, i vilket sammanhang och under vilken styrelsens ledning driftinspektionen vid våra enskilda järnvägar helst bör organiseras. Att, innan det år 1907 av trafik-

säkerhetskommittén avgivna betänkandet hunnit slutgiltigt prövas och därmed former och gränser för driftinspektionen blivit fastställda, utbyta det hittillsvarande provisoriet mot ett nytt sådant, har syntts riksdagen icke vara tillräckligt motiverat. Riksdagen erkänner förvisso behovet av en utvecklad och förbättrad driftinspektion, men synes det riksdagen jämväl önskvärt, att man före anställandet av befattningshavare för uppgiften i fråga må kunna mera fullständigt överblicka det område, som verksamheten skall omfatta. Till dess så kan ske, vilket, då ärendet nu mera än tio år varit underkastat beredning, ej synes böra vålla alltför långt ytterligare uppskov, torde någon större olägenhet med inspektionens fortsatta utövning på samma sätt som hittills icke behöva befaras. Riksdagen har sålunda icke funnit sig böra för närvarande medgiva uppförande av de för denna byrå nu föreslagna *nya* tjänsterna med undantag för den manliga kontorsskrivarebefattningen. Genom uteslutande av dessa tjänster skulle anslaget kunna minskas med 13,175 kronor till 27,650 kronor.

De av Eders Kungl. Maj:t till förstärkning av arbetskrafterna å styrelsens administrativa byrå föreslagna tjänsterna har riksdagen ansett sig böra bevilja.

Förslaget om tudelning av det övre norra väg- och vattenbyggnadsdistriktet har riksdagen jämväl funnit sig böra bifalla.

Under återopande av vad sålunda anförts, får riksdagen anmäla, att riksdagen till *förstärkning av arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt i väg- och vattenbyggnadsdistrikten* på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag, högst, 27,650 kronor.

13:o) I punkt 12 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att notarien hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen Hugo Nikolaus Pallin må för tillgodonjutande av andra och tredje ålderstilläggen å lönen beträffande nu innehavande tjänst tillgodoräkna sig den tid, han under år 1912 på förordnande uppehållit samma tjänst.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, har sålunda medgivit, att notarien hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen Hugo Nikolaus Pallin må för tillgodonjutande av andra och tredje ålderstilläggen å lönen beträffande nu innehavande tjänst tillgodoräkna sig den tid, han under år 1912 på förordnande uppehållit samma tjänst.

14:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 13 föreslagit riksdagen att till vägundersökningar, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst, 45,000 kronor.

Vad Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit har

riksdagen funnit sig böra bifalla och får alltså anmäla, att riksdagen till *vägundersökningar*, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag, högst, 45,000 kronor.

15:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 14 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 10,000 kronor till *undersökningar av mindre hamnar och farleder ävensom till upprättande av planer till anläggning eller ombyggnad av broar*, då dylika arbeten icke äro förenade med vägföretag.

16:o) I punkt 15 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition angående anslag *dels* till understödjande av brobyggnader m. m., *dels ock* till anläggning och förbättring av vägar av olika typer m. m., som kan komma att till riksdagen avlätas, tillsvi- vidare å extra stat för år 1919 beräkna följande reservationsanslag:

1) till understödjande av brobyggnader och företrädesvis mindre hamnbyggnader m. m. 900,000 kronor;

2) till anläggande eller förbättring av vägar m. m. 4,500,000 kronor;

3) till anläggande av enklare vägar i vissa delar av Norrland 750,000 kronor;

4) till anläggande av ödebygds- och utfartsvägar inom Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands läns lappmarker 250,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en den 7 maj 1918 till riksdagen avlåten proposition (nr 418), under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen

1:o) att till bidrag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar på extra stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 4,500,000 kronor;

2:o) att på extra stat för år 1919 ställa till Kungl. Maj:ts förfo- gande till understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning av åar och farleder ett reservations- anslag av 900,000 kronor;

3:o) att besluta, att i avseende å de statsbidrag, som för år 1919 kunna av riksdagen beviljas till väganläggningar och vägförbättringar samt till bro- och hamnbyggnader ävensom upprensning av åar och farleder, skola gälla de allmänna villkor och bestämmelser, vilka finnas intagna i riksdagens skrivelser den 31 maj 1907, den 27 februari 1914 och den 28 maj 1915;

4:o) att på extra stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 750,000 kronor att i enlighet med i statsrådsprotokollet angivna grunder

användas till anläggande av enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län;

5:o) att på extra stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 400,000 kronor att under i statsrådsprotokollet angivna villkor utgå som bidrag till anläggning av s. k. ödebygdsvägar inom nämnda län;

6:o) att på extra stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor att under i statsrådsprotokollet angivna villkor utgå som bidrag för anläggning av utfartsvägar inom samma län; samt

7:o) att för beredande av tilläggsbidrag enligt i statsrådsprotokollet angivna grunder till vissa företag, för vilka medel anvisats från anslagen till bidrag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar, till understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning av åar och farleder ävensom till anläggande av enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län, bevilja ett belopp av 5,000,000 kronor samt därav som reservationsanslag anvisa dels på extra stat för år 1919 1,500,000 kronor, dels ock å tilläggsstat för år 1918 1,500,000 kronor.

Riksdagen har visserligen ställt sig tveksam inför frågan om lämpligheten av att under nuvarande finansiella läge besluta ej mindre så betydande ökningar å förutvarande anslag för förevarande ändamål än även nya sådana, men har riksdagen likväl med hänsyn till önskvärdheten av vägväsendets förbättring i allmänhet och framför allt i de norrländska länen ansett sig böra bifalla, vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit. Riksdagen finner sig dock böra bestämt uttala, att för såväl enklare vägar som ödebygdsvägar skyldighet att tillhandahålla erforderlig mark skall åligga vederbörande intressenter, och kan riksdagen sålunda icke biträda departementschefens mening att, i fråga om ödebygdsvägarna, undantag härvid skulle göras för tomt och åker.

Riksdagen får sålunda beträffande 1919 års stat anmäla, att riksdagen

dels till bidrag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar på extra stat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 4,500,000 kronor;

dels på extra stat för år 1919 ställt till Eders Kungl. Maj:ts förfogande till understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning av åar och farleder ett reservationsanslag av 900,000 kronor;

dels beslutat, att i avseende å de statsbidrag, som för år 1919 kunna av riksdagen beviljas till väganläggningar och vägförbättringar

samt till bro- och hamnbyggnader ävensom upprensning av åar och farleder, skola gälla de allmänna villkor och bestämmelser, vilka finnas intagna i riksdagens skrivelser den 31 maj 1907, den 27 februari 1914 och den 28 maj 1915;

dels på extra stat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 750,000 kronor att i enlighet med i statsrådsprotokollet angivna grunder användas till anläggande av enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län;

dels på extra stat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 400,000 kronor att under i statsrådsprotokollet angivna villkor utgå som bidrag till anläggning av s. k. ödebygdsvägar inom nämnda län;

dels på extra stat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 100,000 kronor att under i statsrådsprotokollet angivna villkor utgå som bidrag för anläggning av utfartsvägar inom samma län;

dels ock för beredande av tilläggsbidrag enligt i statsrådsprotokollet angivna grunder till vissa företag, för vilka medel anvisats från anslagen till bidrag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar, till understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning av åar och farleder ävensom till anläggande av enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län, beviljat ett belopp av 5,000,000 kronor samt därav som reservationsanslag anvisat på extra stat för år 1919 1,500,000 kronor.

17:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 16 föreslagit riksdagen *dels* besluta, att upprensning av farlederna i Mälaren vid Agnesund, Kolsundet, Kvicksund och Bockholmssundet må utföras i huvudsaklig överensstämmelse med av vattenfallsstyrelsen förordat förslag, *dels ock* för ändamålet på extra stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

Riksdagen, som under nu rådande statsfinansiella förhållanden visserligen ansett det kunna ifrågasättas, huruvida icke ett uppskov med upprensning av ifrågavarande farleder, vilken beräknats erfordra en totalkostnad av 1,450,000 kronor, utan nämnvärd olägenhet skulle kunna ske, har likväl, med hänsyn till att upprensningen bör vara verkställd vid den tidpunkt, då arbetet med Södertälje kanals ombyggnad är slutfört, samt med tanke på den arbetslöshet, som under nästkommande år kan vara att befara, icke velat motsätta sig Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning. Såväl den för arbetets utförande framlagda planen som det av Eders Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet har riksdagen sålunda ansett sig böra bifalla.

Riksdagen vill emellertid framhålla, att enligt riksdagens förmenande vederbörande väghållningsskyldige torde böra deltaga i kostnaderna för utförande av den över Kvicksund föreslagna landsvägsbron. Då, enligt vad av statsrådsprotokollet framgår, frågan härom kommer att göras till föremål för ytterligare utredning, förväntar riksdagen, att, då denna blivit slutförd, riksdagen bliver satt i tillfälle att yttra sig över det förslag, vartill utredningen kan giva anledning.

Under åberopande av vad sålunda anförts, får riksdagen anmäla, att riksdagen *dels* beslutat, att *upprensning av farlederna i Mälaren vid Agnesund, Kolsundet, Kvicksund och Bockholmssundet* må utföras i huvudsaklig överensstämmelse med av vattenfallsstyrelsen förordat förslag, *dels ock* för ändamålet på extra stat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.

18:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 17 föreslagit riksdagen *dels* medgiva, att å avlöningsstaten för medicinalstyrelsen må från och med år 1919 uppföras ytterligare två tjänstemän i första lönegraden (notarier), envar med en årlig avlöning av 4,000 kronor, därav 2,200 kronor lön, 1,500 kronor tjänstgöringspenningar och 300 kronor ortstillägg, vartill kunna komma tre ålderstillägg till lönen, det ena med 500 kronor efter fem år, det andra, likaledes med 500 kronor, efter ytterligare fem år och det tredje, jämväl med 500 kronor, efter än ytterligare fem år;

dels föreskriva, att för åtnjutande av de med sagda två befattningar förenade avlöningsförmåner skall gälla vad i nådiga kungörelsen den 1 oktober 1914 angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av avlöningsförmåner enligt den från och med år 1915 gällande ordinarie stat för medicinalstyrelsen finnes stadgat i fråga om motsvarande befattningar;

dels från och med år 1919 höja den å medicinalstyrelsens ordinarie stat upptagna anslagsposten till vetenskapliga rådet, veterinärrådet, vikariatsersättningar och extra tjänstemän m. m. från 51,450 kronor med 250 kronor till 51,700 kronor;

dels ock, vid bifall till vad sålunda föreslagits, från och med år 1919 höja det å riksstaten uppförda ordinarie anslaget till medicinalstyrelsen från 202,950 kronor med 8,250 kronor till 211,200 kronor, därav 4,900 kronor å övergångsstat.

Då riksdagen funnit behovet av de föreslagna nya befattningarna vara ådagalagt samt i övrigt icke haft något att erinra mot förevarande framställning, har riksdagen *dels* medgivit, att å avlöningsstaten för medicinalstyrelsen må från och med år 1919 uppföras ytterligare två tjänstemän i första lönegraden (notarier), envar med en årlig avlöning av 4,000 kronor, därav 2,200 kronor lön, 1,500 kronor tjänstgöringspenningar och 300 kronor ortstillägg, vartill kunna komma tre ålders-tillägg till lönen, det ena med 500 kronor efter fem år, det andra, likaledes med 500 kronor, efter ytterligare fem år och det tredje, jämväl med 500 kronor, efter än ytterligare fem år;

dels föreskrivit, att för åtnjutande av de med sagda två befattningar förenade avlöningsförmåner skall gälla vad i nådiga kungörelsen den 1 oktober 1914 angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av avlöningsförmåner enligt den från och med år 1915 gällande ordinarie stat för medicinalstyrelsen finnes stadgat i fråga om motsvarande befattningar;

dels från och med år 1919 höjt den å medicinalstyrelsens ordinarie stat upptagna anslagsposten till vetenskapliga rådet, veterinärrådet, vikariatsersättningar och extra tjänstemän m. m. från 51,450 kronor med 250 kronor till 51,700 kronor;

dels ock i följd härav från och med år 1919 höjt det å riksstaten uppförda *ordinarie anslaget till medicinalstyrelsen* från 202,950 kronor med 8,250 kronor till 211,200 kronor, därav 4,900 kronor å övergångsstat.

19:o) Med anledning av vad Eders Kungl. Maj:t i punkt 18 föreslagit, har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag, högst, 1,300 kronor, för beredande av *personligt avlöningstillägg* under nämnda år *för en å övergångsstat uppförd befattningshavare hos medicinalstyrelsen* i enlighet med de för provisorisk lönereglering för befattningshavare i medicinalstyrelsen för år 1914 fastställda grunder och villkor.

20:o) Under punkt 19 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för upprätthållande av driften vid statens farmaceutiska laboratorium å extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst, 20,100 kronor.

För upprätthållande av driften vid ifrågavarande laboratorium anvisade nästlidet års riksdag å extra stat för år 1918 ett förslagsanslag, högst, 15,600 kronor.

Det för år 1919 äskade anslaget till laboratoriets drift överstiger alltså med 4,500 kronor förstnämnda belopp.

Anslagsförhöjningen är till huvudsaklig del beroende på stegrade utgifter — föranledda av laboratoriets utvidgning — för hyra, elektricitet, gas och vatten, för städning och rengöring samt för instrument och förbrukningsartiklar m. m.

Då riksdagen funnit den begärda ökningen av förevarande anslag av förhållandena motiverad, har riksdagen för upprätthållande av driften vid *statens farmaceutiska laboratorium* å extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag, högst, 20,100 kronor.

21:o) I punkterna 20, 21, 22 och 25 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition, som kunde komma att avlätas angående reglering av löneförhållandena för förste provinsialläkare och provinsialläkare m. m., beräkna

dels en höjning av det ordinarie anslaget till förste provinsialläkare och provinsialläkare, nu 865,200 kronor, till 1,194,500 kronor;

dels till provisorisk förbättring av vissa provinsialläkares avlöning på extra stat för år 1919 ett förslagsanslag, högst, 6,600 kronor;

dels för ordnande av bostadsförhållandena för vissa provinsialläkare likaledes på extra stat för år 1919 ett reservationsanslag av 55,000 kronor;

dels ock det ordinarie förslagsanslaget till bidrag till extra provinsialläkares avlöning till oförändrat belopp eller 40,000 kronor.

Sedermåra har Eders Kungl. Maj:t i en den 19 april 1918 dagtecknad proposition, nr 311, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen

dels medgiva, att å avlöningsstaten för förste provinsialläkare och provinsialläkare må från och med år 1919 uppföras ytterligare trettio två provinsialläkare, en var med en årlig avlöning av 4,000 kronor, därav 3,000 kronor lön och 1,000 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma två ålderstillägg å lönen, det ena med 500 kronor efter fem år och det andra, jämväl med 500 kronor, efter ytterligare fem år;

dels föreskriva, att för åtnjutande av de med sagda befattningar förenade avlöningsförmåner skall gälla vad i kungörelsen den 15 september 1911 angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av de från och med år 1912 fastställda avlöningsförmåner för förste provinsialläkare och provinsialläkare finnes stadgat i fråga om motsvarande befattningar;

dels, vid bifall till vad sålunda föreslagits, från och med år 1919 höja det å riksstaten uppförda ordinarie anslaget till förste provinsialläkare och provinsialläkare från 865,200 kronor med 128,000 kronor till 993,200 kronor;

dels medgiva, att, därest ett nytt ordinarie provinsialläkardistrikt bildas, omfattande huvudsakligen Tärna nuvarande extra provinsialläkardistrikt, utan hinder av vad i avlöningsstaten för förste provinsialläkare och provinsialläkare samt enligt villkoren och bestämmelserna för åtnjutande av i staten upptagna avlöningsförmåner finnes föreskrivet beträffande förhöjning i lönen efter viss tids fortsatt innehavande av befattning, tidpunkten för första förhöjningen, så vitt angår provinsialläkaren i nämnda distrikt, må bestämmas inträda redan efter tre år, med rätt för nämnda läkare, därest han kommit i åtnjutande av sådan löneförhöjning, att, även om han efter intjänande av densamma innehaft befattning i annat distrikt, komma i åtnjutande av andra ålderstillägget efter ytterligare fem år, men med skyldighet för honom att, för erhållande av oförmälda förhöjningar i lönen, i övrigt vara underkastad förenämnda villkor och bestämmelser;

dels på extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst 31,700 kronor, att i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet angivna grunder användas till provisorisk förbättring av vissa provinsialläkares avlöningsförmåner;

dels ock i riksstaten upptaga det ordinarie förslagsanslaget till bidrag till extra provinsialläkares avlöande till oförändrat belopp eller 40,000 kronor.

I sammanhang härmed har riksdagen till behandling förehaft vissa inom riksdagen väckta motioner angående ändringar i den av Eders Kungl. Maj:t avsedda distriktsindelningen.

Riksdagen har till en början tagit i övervägande Eders Kungl. Maj:ts förslag i vad detsamma avser ökning av provinsialläkarnas antal och jämkning av den nuvarande distriktsindelningen samt i samband därmed stående ändringar i avlöningsstaten, i sammanhang varmed riksdagen behandlat de motioner, som beröra denna del av Eders Kungl. Maj:ts förslag. I avseende härå har riksdagen ansett de ordinarie provinsialläkardistriktens antal böra ökas till 33, och vill riksdagen uttala sin övertygelse om, att Eders Kungl. Maj:t, med beaktande av att ordinarie provinsialläkardistrikt varda inrättade i så stor utsträckning, som statsökonomiska hänsyn det tillåta, kommer att uppmärksamma de motionsledes framställda eller i propositionen eller eljest särskilt omnämnda fallen och så snart lämpligen ske kan till riksdagen inkommer med det förslag till ytterligare upprättande av ordinarie provinsialläkaredistrikt, vartill förhållandena giva anledning.

Riksdagen har sålunda höjt det av Eders Kungl. Maj:t äskade anslaget till förste provinsialläkare och provinsialläkare med 4,000 kronor till 997,200 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen

dels medgivit, att å avlöningsstaten för förste provinsialläkare och provinsialläkare må från och med år 1919 uppföras ytterligare trettiofyra provinsialläkare, en var med en årlig avlöning av 4,000 kronor, därav 3,000 kronor lön och 1,000 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma två ålderstillägg å lönen, det ena med 500 kronor efter fem år och det andra, jämväl med 500 kronor, efter ytterligare fem år;

dels föreskrivit, att för åtnjutande av de med sagda befattningar förenade avlöningsförmåner skall gälla vad i kungörelsen den 15 september 1911 angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av de från och med år 1912 fastställda avlöningsförmåner för förste provinsialläkare och provinsialläkare finnes stadgat i fråga om motsvarande befattningar;

dels från och med år 1919 höjt det å riksstaten uppförda ordinarie anslaget till förste provinsialläkare och provinsialläkare från 865,200 kronor med 132,000 kronor till 997,200 kronor;

dels medgivit, att, därest ett nytt ordinarie provinsialläkaredistrikt bildas, omfattande huvudsakligen Tärna nuvarande extra provinsialläkaredistrikt, utan hinder av vad i avlöningsstaten för förste provinsialläkare och provinsialläkare samt enligt villkoren och bestämmelserna för åtnjutande av i staten upptagna avlöningsförmåner finnes föreskrivet beträffande förhöjning i lönen efter viss tids fortsatt innehavande av befattning, tidpunkten för första förhöjningen, så vitt angår provinsialläkaren i nämnda distrikt, må bestämmas inträda redan efter tre år, med rätt för nämnda läkare, därest han kommit i åtnjutande av sådan löneförhöjning, att, även om han efter intjänande av densamma innehaft befattning i annat distrikt, komma i åtnjutande av andra ålderstillägget efter ytterligare fem år, men med skyldighet för honom att, för erhållande av omförmälda förhöjningar i lönen, i övrigt vara underkastad förenämnda villkor och bestämmelser;

dels på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag, högst, 31,700 kronor, att i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet över civilärenden den 19 april 1918 angivna grunder användas till provisorisk förbättring av vissa provinsialläkares avlöningsförmåner;

dels ock i riksstaten upptagit det ordinarie förslagsanslaget till bidrag till extra provinsialläkares avlöning till oförändrat belopp eller 40,000 kronor.

22:o) Med anledning av vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 23 föreslagit, har riksdagen beslutat, att det ordinarie reservationsanslaget till *resestipendier åt förste provinsialläkare, provinsialläkare, extra provinsial-*

läkare, biträdande provinsialläkare och stadsläkare skall ur riksstaten för år 1919 uteslutas.

23:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 24 föreslagit riksdagen att från och med år 1919 höja det ordinarie reservationsanslaget till avlöning åt civila läkarstipendiater, nu 15,000 kronor, med 16,000 kronor eller till 31,000 kronor.

Den av 1917 års riksdag med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning antagna förändringen av den civila läkarstipendiatinstitutionen innebar huvudsakligen, att stipendiaternas antal skulle ökas från förutvarande 15 till 25, av vilka 10 — 1:a klassens stipendiater — skulle äga uppbära ett årligt stipendium av 2,500 kronor och återstående 15 — 2:a klassens stipendiater — ett stipendium av 400 kronor vardera. Instruktion för de civila läkarstipendiaterna har meddelats genom kungörelse den 29 juni 1917 (sv. förf.-saml. nr 464).

Ehuru kostnaden för den nya organisationen beräknats till 31,000 kronor, kunde anslaget för år 1918 på grund av befintliga besparingar å det förutvarande anslaget för samma ändamål bestämmas till allenast 15,000 kronor.

Ifrågavarande framställning innebär sålunda allenast fullföljande av riksdagens förenämnda beslut; och får riksdagen anmäla, att riksdagen från och med år 1919 höjt det ordinarie reservationsanslaget till *avlöning åt civila läkarstipendiater*, nu 15,000 kronor, med 16,000 kronor eller till 31,000 kronor.

24:o) Såsom av riksdagen i särskild skrivelse anmäls, har riksdagen *dels* från och med år 1919 höjt det i riksstaten under sjätte huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till hospitals underhåll från dess nuvarande belopp, 4,700,000 kronor, med 3,300,000 kronor till 8,000,000 kronor;

dels och såsom bidrag till de befodringsavgifter, vilka befattningshavare, tillhörande sjukvårds- och ekonomipersonalen vid statens hospital och asyler, hava att, därest de från och med år 1919 tilltråda befattning å ordinarie stat, enligt reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa till nämnda kassa erlägga, beviljat ett anslag av 230,000 kronor och därav på extra stat för år 1919 såsom förslagsanslag högst anvisat ett belopp av 50,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att med tillämpning av de av chefen för civildepartementet i statsrådsprotokollet för den 7 maj 1918 angivna grunder utfärda de närmare bestämmelser, vilka i ifrågavarande avseende kunna anses erforderliga.

25:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 27 gjorda framställning har riksdagen beslutat, att det ordinarie reservationsanslaget

till *resestipendier* åt vid rikets hospital och asylor anställda läkare skall ur riksstaten för år 1919 uteslutas.

26:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 28 föreslagit riksdagen att *dels* av det för uppförande av en för 800 sinnessjuka avsedd statsanstalt å biskopsbostället Sundby nr 1 om 2 mantal i Strängnäs socken av Södermanlands län m. m. beviljade anslaget å 3,300,000 kronor på extra stat för år 1919 såsom reservationsanslag anvisa återstående beloppet 800,000 kronor, *dels ock* härutöver för ifrågavarande ändamål på extra stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

Riksdagen, som i likhet med departementschefen funnit det äskade tilläggsanslaget erforderligt och i övrigt ej haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, har alltså *dels* av det för *uppförande av en för 800 sinnessjuka avsedd statsanstalt å biskopsbostället Sundby nr 1 om 2 mantal i Strängnäs socken* av Södermanlands län m. m. beviljade anslaget å 3,300,000 kronor på extra stat för år 1919 såsom reservationsanslag anvisat återstående beloppet 800,000 kronor; *dels ock* härutöver för ifrågavarande ändamål på extra stat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

27:o) Med anledning av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 29 gjorda framställning har riksdagen av det för *om- och tillbyggnad av Lunds hospital och asyl* beviljade anslag å 320,000 kronor på extra stat för år 1919 såsom reservationsanslag anvisat återstående beloppet, 100,000 kronor.

28:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t i punkt 30 föreslagit har riksdagen för fortsättandet av uppförandet av det utav riksdagen beslutade för 1,200 sinnessjuka och 200 svårskötta obildbara sinnesslöa avsedda *hospitalet vid Hälsingborg* på extra stat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

29:o) I enlighet med vad Eders Kungl. Maj:t i punkt 31 föreslagit har riksdagen för fortsättande av arbetena med uppförande av *två paviljonger för oroliga sjuka vid vartdera av Sätters och Västerviks hospital* på extra stat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag å 500,000 kronor.

30:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 32 gjorda framställning har riksdagen för fortsättande av arbetena med en *ny ekonomibyggnad vid Göteborgs hospital* på extra stat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag å 194,600 kronor.

31:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 33 föreslagit riksdagen *dels* medgiva, att fyra bostadshus för gifta skötare vid vartdera av Sätters och Västerviks hospital må i huvudsaklig överensstämmelse med av

arkitekten Gustaf Wickman i februari 1914 uppgjorda ritningar uppföras för en sammanlagd kostnad av 136,800 kronor; *dels ock* för påbörjande av berörda byggnadsföretag på extra stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 75,000 kronor.

Riksdagen, vars vederbörande utskott tagit del av i ärendet föreliggande ritningar och kostnadsförslag, har funnit den föreslagna formen för fyllande av hospitalsbetjäningens bostadsbehov ändamålsenlig, och får riksdagen anmäla, att riksdagen *dels* medgivit, att *fyra bostadshus för gifta skötare vid vartdera av Sätters och Västerviks hospital* må i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten Gustaf Wickman i februari 1914 uppgjorda ritningar uppföras för en beräknad sammanlagd kostnad av 136,800 kronor, *dels ock* för påbörjande av berörda byggnadsföretag på extra stat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 75,000 kronor.

32:o) I punkt 34 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen *dels* medgiva, att en ny överläkARBostad vid Göteborgs hospital må i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten C. Westman år 1917 uppgjorda ritningar uppföras för en beräknad kostnad av högst 115,000 kronor; *dels ock* för påbörjande av berörda byggnadsföretag på extra stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Vid prövning av detta ärende har riksdagen, vars vederbörande utskott tagit del av i ärendet ingivna ritningar och kostnadsförslag, funnit det för ifrågavarande bostads uppförande äskade anslagsbeloppet synnerligen högt. Att beloppets storlek i viss mån är beroende av nu rådande höga material- och arbetspris är uppenbart, men synes det riksdagen tillika, att alltför långt gående anspråk ställts på byggnadens omfång och beskaffenhet. Vid detta förhållande har riksdagen ansett skäl föreligga, att ärendet underkastas förnyad prövning, och får riksdagen förty anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke vunnit riksdagens bifall.

33:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 35 föreslagit riksdagen *dels* medgiva, att två paviljonger för oroliga sjuka vid Östersunds hospital må i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten Nils Lovén uppgjorda ritningar uppföras för en beräknad kostnad av 880,000 kronor; *dels ock* för påbörjande av berörda byggnadsföretag på extra stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Då med hänsyn till den rådande bristen på anstaltsplatser för sinnessjuka behovet av byggnader av ifrågavarande art måste anses trängande samt riksdagen funnit de föreslagna paviljongerna ändamålsenliga och kostnaderna för desamma under nu rådande förhållanden

skäligen, har riksdagen *dels* medgivit, att *två paviljonger för oroliga sjuka vid Östersunds hospital* må i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten Nils Lovén uppgjorda ritningar uppföras för en beräknad kostnad av 880,000 kronor; *dels ock* för påbörjande av berörda byggnadsföretag på extra stat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

34:o) I punkt 36 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för utförande av vissa påbyggnadsarbeten vid Göteborgs hospital på extra stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 37,500 kronor.

Med ifrågavarande byggnadsföretag avses att med en andra våning påbygga tre envåningspartier å Göteborgs hospitals avdelningar för sjuka av allmän klass.

Det har ursprungligen ur eldfaresynpunkt ansetts nödigt att med påbyggnader sammanbinda de särskilda våningar en trappa upp i de båda byggnadslängor, i vilka hospitalets avdelningar för sjuka av allmän klass äro inrymda. Med det från varandra isolerade läge, nämnda våningar intaga, kunna lätt i en sådan våning ineliggande personer vid i undervåningen uppkommen eldsvåda bliva av eld och rök avstängda från tillträde till den enda trappa, förlagd i byggnadens mitt, som leder ned från övervåningen. Enahanda förhållande är rådande beträffande våningen två trappor upp i vardera längan. De i sistnämnda våningar befintliga betjäningssrummen anses också särskilt utsatta för fara vid inträffad eldsvåda. Härtill kommer, att dessa rum äro för sitt ändamål otillräckliga.

Genom de nu föreslagna anordningarna skulle de framställda anmärkningarna mot byggnaderna ur brandsäkerhetssynpunkt bliva väsentligen undanröjda, varjämte, förutom att 10 nya vårdplatser skulle vinnas, kravet på tillräckligt utrymme åt betjäningen synes bliva tillgodosett.

I sistnämnda avseende vill riksdagen framhålla, att även om en annan än den i propositionen förutsatta lösningen av personalens bostadsfråga senare skulle visa sig mera ändamålsenlig, de genom påbyggnaderna erhållna utrymmena i hela sin utsträckning lämpa sig till rum för patienter, vilket givetvis med hänsyn till det alltjämt förefintliga behovet av nya vårdplatser för sinnessjuka är fördelaktigt.

Då härtill kommer, att detta ökade utrymme enligt riksdagens mening vinnes för rimligt pris, har riksdagen ansett sig böra godkänna föreliggande förslag. Riksdagen har sålunda för *utförande av vissa påbyggnadsarbeten vid Göteborgs hospital* på extra stat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 37,500 kronor.

35:o) I enlighet med vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 37 föreslagit, har riksdagen beslutat, att det ordinarie reservationsanslaget till *resestipendier åt ordinarie läkare vid länslasarett och därmed likställda sjukhus* skall ur riksstaten för år 1919 uteslutas.

36:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i punkt 38 därom gjorda framställning har riksdagen för *underhåll av spetälskesjukhuset i Mora-Noret* på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag av 13,800 kronor.

37:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 39 föreslagit riksdagen medgiva att som bidrag till uppförande av vissa byggnader vid kustsanatoriet *Apelviken* må av Eders Kungl. Maj:t beviljas föreningen för kustvård åt skrofulösa barn ett anslag av 80,000 kronor, att av de utav riksdagen beviljade anslag till bidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter utgå utan hinder av de för dessa anslag av riksdagen bestämda villkor, men med skyldighet för föreningen att underkasta sig de föreskrifter med avseende å förstberörda anslags åtnjutande, som av Eders Kungl. Maj:t må bestämmas.

Då riksdagen funnit den av ifrågavarande förening utövade verksamheten, vilken måste anses synnerligen behjärtansvärd, böra, såsom jämväl av departementschefen uttalats, på allt sätt understödjas av statsmakterna samt de nu ifrågasatta byggnaderna för angivna ändamål erforderliga och lämpliga, har riksdagen medgivit, att som bidrag till *uppförande av vissa byggnader vid kustsanatoriet Apelviken* må av Eders Kungl. Maj:t beviljas föreningen för kustvård åt skrofulösa barn ett anslag av 80,000 kronor, att av de utav riksdagen beviljade anslag till bidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter utgå utan hinder av de för dessa anslag av riksdagen bestämda villkor, men med skyldighet för föreningen att underkasta sig de föreskrifter med avseende å förstberörda anslags åtnjutande, som av Eders Kungl. Maj:t må bestämmas.

38:o) I punkt 40 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen *dels* att från och med år 1919 höja det ordinarie förslagsanslaget till bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter med 550,000 kronor eller från 650,000 kronor till 1,200,000 kronor;

dels ock att i avseende å allmänna bestämmelser för åtnjutande av ifrågavarande statsanslag från och med år 1919 besluta:

a) att statsbidrag må utgå allenast till sådan anstalt, som prövas vara på tillfredsställande sätt anordnad och där avgiften för vårdplats i allmän sjuksal icke utgår med högre belopp än 1 krona för dag, dock att, där anstalt är avsedd för personer, tillhörande viss kommun

eller landstingsområde, hinder för statsbidrags åtnjutande ej må för-
anledas av den omständigheten, att avgiften för vård av person från
annan ort utgår med högre belopp;

b) att statsbidraget utgår med 1 krona för dag och patient, för
vilken avgiften ej är högre än 1 krona om dagen, dock med den in-
skränkning att för län eller stad, som ej deltagar i landsting, stats-
bidrag ej i något fall må utgå till flera sjukplatser än en på varje
tusental av länets eller stadens invånare, däri dock ej inberäknat
antalet sjukplatser å kustsjukhus och kustsanatorier för skrofulösa barn
eller tuberkulossjukvårdsanstalt, som är avsedd för vård av sjuka från
hela riket utan företräde för sjuka från visst län eller viss stad, samt
med undantag därjämte beträffande Jämtlands och Norrbottens län, där
statsbidrag må utgå för varje sjukplats utan inskränkning i förhållande
till invånarantalet; och

c) att Eders Kungl. Maj:t i övrigt må föreskriva de bestämmelser
och villkor, som för statsbidragets åtnjutande kunna finnas lämpliga
att stadga.

Riksdagen, som funnit medicinalstyrelsens, av departementschefen
förordade förslag om förhöjning av nu ifrågavarande statsbidrag till
en krona för dag och patient väl avvägt och icke haft något att erinra
mot den av Eders Kungl. Maj:t med anledning härav äskade anslags-
ökningen, har alltså

dels från och med år 1919 höjt det ordinarie förslagsanslaget till
bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter med 550,000
kronor eller från 650,000 kronor till 1,200,000 kronor,

dels ock i avseende å allmänna bestämmelser för åtnjutande av
ifrågavarande statsanslag från och med år 1919 beslutat:

1) att statsbidrag må utgå allenast till sådan anstalt, som prövas
vara på tillfredsställande sätt anordnad och där avgiften för vårdplats
i allmän sjuksal icke utgår med högre belopp än 1 krona för dag,
dock att, där anstalt är avsedd för personer, tillhörande viss kommun
eller landstingsområde, hinder för statsbidrags åtnjutande ej må för-
anledas av den omständigheten, att avgiften för vård av person från
annan ort utgår med högre belopp;

2) att statsbidraget utgår med 1 krona för dag och patient, för
vilken avgiften ej är högre än 1 krona om dagen, dock med den
inskränkning att för län eller stad, som ej deltagar i landsting, stats-
bidrag ej i något fall må utgå till flera sjukplatser än en på varje tusen-
tal av länets eller stadens invånare, däri dock ej inberäknat antalet
sjukplatser å kustsjukhus och kustsanatorier för skrofulösa barn eller

tuberkulosjukvårdsanstalt, som är avsedd för vård av sjuka från hela riket utan företräde för sjuka från visst län eller viss stad, samt med undantag därjämte beträffande Jämtlands och Norrbottens län, där statsbidrag må utgå för varje sjukplats utan inskränkning i förhållande till invånarantalet; och

3) att Eders Kungl. Maj:t i övrigt må föreskriva de bestämmelser och villkor, som för statsbidragets åtnjutande kunna finnas lämpliga att stadga.

39:o) I punkt 41 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag å 15,000 kronor för beredande av bidrag till medellösa eller mindre bemedlade personer för resor till och från de vid västkusten belägna statsunderstödda kustsanatorierna, att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

För ifrågavarande ändamål beviljade sistlidet års riksdag å extra stat för år 1918 ett förslagsanslag å 5,000 kronor. I sin skrivelse i ämnet uttalade emellertid riksdagen, att riksdagen uppmärksammat, att de för ändamålet anvisade medlen ej kommit till användning i den utsträckning, som från början beräknats. Enligt riksdagens förmenande vore detta beroende på, att de av Eders Kungl. Maj:t i § 3 av kungl. kungörelsen den 27 juni 1914 stadgade villkoren för resebidrags erhållande vore av den beskaffenhet, att blott ett ringa antal personer kunde komma i åtnjutande av understöd från ifrågavarande anslag och ville riksdagen för den skull ifrågasätta, huruvida icke ändring av berörda villkor lämpligen borde vidtagas. Med anledning härav har Eders Kungl. Maj:t anbefallt medicinalstyrelsen att inkomma med förslag till ändring av förberörda kungörelse i det av riksdagen angivna hänseendet, och har styrelsen, efter att hava inhämtat yttranden från vederbörande kustsanatoriernas styrelser, föreslagit, att resekostnaden måtte — i likhet med vad fallet vore enligt kungörelsen den 1 december 1914 angående statsbidrag till av vanföra jämte dessas vårdares företagna resor till och från vanförestalterna — i sin helhet ersättas av statsverket och att alltså den nu stadgade begränsningen om ersättande endast av utöver 10 kronors kostnad uppgående resor måtte bortfalla.

Då det av styrelsen väckta förslaget syntes ägnat att främja förenämnda, av riksdagen uttalade önskemål, har Eders Kungl. Maj:t den 9 november 1917 utfärdat kungörelse angående ändring av ifrågavarande lagrum av den utav styrelsen föreslagna innebörd. Denna kungörelse trädde i kraft den 1 januari 1918.

I skrivelse den 12 november 1917 har medicinalstyrelsen emellertid framhållit, hurusom med anledning av det sålunda fattade beslutet

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 14 saml. 6 häft. (Nr 6 A—6 B.)

en höjning av förslagsanslaget till resebidrag till vissa patienter vid kustsanatorierna bleve av behovet påkallad, och har det syntts styrelsen icke oberättigat antaga, att den erforderliga höjningen borde bestämmas till 10,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen på extra stat för år 1919 beviljat ett förslagsanslag å 15,000 kronor för beredande av *bidrag till medellösa eller mindre bemedlade personer för resor till och från de vid västkusten belägna statsunderstödda kustsanatorierna*, att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

40:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 42 därom gjorda framställning har riksdagen beslutat, att det ordinarie reservationsanslaget till *resestipendier åt läkare, som anmäla sig vilja i utlandet studera tuberkulosens igenkännande, behandling eller hygien*, skall ur riksstaten för år 1919 uteslutas.

41:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 43 föreslagit riksdagen, att till upprätthållande av verksamheten vid de genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade folksanatorierna på extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst 250,000 kronor, att användas i enlighet med av Eders Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit, har till upprätthållande av verksamheten vid de genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade *folksanatorierna* på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag, högst, 250,000 kronor, att användas i enlighet med av Eders Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

42:o) Med anledning av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 44 framställda förslag har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1919 beviljat ett förslagsanslag å 70,000 kronor att användas till *statsbidrag för understödjande av dispensärverksamhet* under villkor i huvudsaklig överensstämmelse med de nu gällande.

43:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 45 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag av 30,000 kronor, att enligt därom av Eders Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser användas till *bekostande av behandling enligt den s. k. ljusmetoden av medellösa med sjukdomen »lupus vulgaris» behäftade personer från landsorten*, under villkor att genom bidrag från vederbörande landsting eller kommuner eller annorledes bestrides det belopp, som erfordras för patientens resa fram och åter mellan hemorten och den anstalt, där behandlingen äger rum, ävensom för hans underhåll, så länge behandlingen varar.

44:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse anmält, har riksdagen för beredande av bidrag, enligt i statsrådsprotokollet över civilärenden den 1 mars 1918 angivna grunder, till medellösa eller mindre bemedlade personer för resor till radiumhemmet i Stockholm på extra stat för år 1919 beviljat ett förslagsanslag å 8,000 kronor.

45:o) I punkt 46 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att av det som bidrag för uppförande av en vanförestalt i Sundsvall beviljade reservationsanslaget av 275,000 kronor på extra stat för år 1919 anvisa 100,000 kronor.

Då, såsom av statsrådsprotokollet framgår, arbetena med uppförande av ifrågavarande anstalt ännu icke påbörjats och då det i varje fall kan förutses, att behov av det nu äskade beloppet under år 1919 icke kommer att förefinnas, har riksdagen ansett, att med anvisande av detsamma utan olägenhet kan tillsvidare anstå. Riksdagen får alltså anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning icke vunnit riksdagens bifall.

46:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 47 föreslagit riksdagen att såsom bidrag till kostnaderna för utvidgning av vanförestalten i Hälsingborg på extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst 70,000 kronor.

Vad Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit, har riksdagen ansett sig böra bifalla. Riksdagen vill emellertid såsom sin mening framhålla, att, genom stadgebestämmelser eller eljest, betryggande garantier böra åstadkommas för att anstaltens byggnader i händelse av föreningens upplösning eller verksamhetens eventuella omläggning i varje fall komma till användning för allmängagnande ändamål.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen såsom bidrag till kostnaderna för *utvidgning av vanförestalten i Hälsingborg* på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag, högst, 70,000 kronor.

47:o) I punkt 48 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att från och med år 1919 höja det ordinarie förslagsanslaget till bestridande av kostnader för allmän hälso- och sjukvård, nu 225,000 kronor, med 50,000 kronor eller till 275,000 kronor.

Riksdagen, som icke funnit skäl till erinran mot den av Eders Kungl. Maj:t äskade förhöjningen av förevarande anslag, har alltså från och med år 1919 höjt det ordinarie förslagsanslaget till bestridande av kostnader för *allmän hälso- och sjukvård*, nu 225,000 kronor, med 50,000 kronor eller till 275,000 kronor.

48:o) Uti en till riksdagen avlåten, den 19 april 1918 dagtecknad proposition, nr 313, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag

av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att till bidrag för lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader å extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag av 230,000 kronor, att användas i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet angivna grunder.

Såsom i propositionen omförmäles, framhölls i en vid 1916 års riksdag väckt motion behovet av att utredning verkställdes i och för reglering av provinsialläkarnas arvoden. Till stöd härför anfördes huvudsakligen, att för de personer, vilka vore boende på större avstånd från läkarbostaden, kostnaderna för läkarbesök enligt gällande taxa ställde sig synnerligen höga, under det de nära läkaren boende hade alla fördelar, ringa honorar till läkaren, ringa eller ingen skjutskostnad. Detta invercade å andra sidan ogynnsamt på läkarvården i distriktens utkanter, särskilt för den mindre bemedlade befolkningen.

Riksdagen, som vid granskning av berörda motion fann de av motionären påpekade olägenheterna värda statsmakternas allvarliga uppmärksamhet, hemställde för den skull i skrivelse till Eders Kungl. Maj:t om en allsidig och skyndsam utredning av frågan om reglering av provinsialläkares arvoden därhän, att utjämning i största möjliga mån måtte kunna ske, samt att Eders Kungl. Maj:t därefter måtte för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Den av riksdagen begärda utredningen har av Eders Kungl. Maj:t uppdragits åt provinsialläkarkommittén.

Det av kommittén nu framlagda förslaget, som icke avser att utgöra en definitiv lösning av frågan, innebär, att ett förslagsanslag å 100,000 kronor skulle anvisas till bidrag för lindring i sjukvårdskostnader å landsbygden.

För disponerande av medel från detta anslag skulle, enligt kommitténs förslag, gälla följande regler:

1. Bidrag utgår endast vid vissa av provinsial- eller extra provinsialläkare företagna sjukvårdsresor.

2. Berättigade till bidrag för sig själva och sina familjemedlemmar ävensom tjänare äro de personer, för vilka det beräknade beloppet, efter vilket skatt utgår enligt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt, ej överstiger 1,500 kronor eller, om inkomsten härleder sig uteslutande från kapital och arbete, 1,800 kronor, eller, om inkomsten åtnjutes enbart från fast egendom, 1,000 kronor.

Personer, för vilka kommunen åtagit sig att betala läkarvård, äro ej berättigade till bidrag från sagda anslag.

3. Kommunalnämnden uppgör förslag senast i december månad å dem, som äro berättigade till bidrag, och tillställer vederbörande bevis därom.

4. Bidrag kan ej ifrågakomma vid läkares sjukbesök på avstånd ej överstigande 1 mil från läkarstationen, och utgår ej heller bidrag för gäldande av skjutsersättning eller annan reseersättning vid sjukbesök på längre avstånd.

5. Vid sjukbesök på avstånd överstigande 1 mil från läkarstationen betalar patienten 7 kronor av det läkaren tillkommande arvodet, och fördelas återstående delen av kostnaden sålunda, att staten betalar $\frac{2}{5}$, vederbörande kommun $\frac{2}{5}$ och patienten $\frac{1}{5}$.

6. För erhållande av omförmälda lindring i sjukvårdskostnaden företes vid läkarens besök det i mom. 3 omnämnda beviset.

7. För utfående av den del av arvodet, som gäldas av stat och kommun, insänder läkaren kvartalsvis räkning, upptagande jämväl patienternas namn samt platser och dagar för besöken, till kommunalnämnden, som senast inom en månad likviderar densamma.

8. Kommunalnämnden i sin ordning äger att halvårsvis med företeende av behöriga verifikationer hos Kungl. Maj:ts befallningshavande göra framställning om gottgörelse för den del av kostnaden, som belöper på staten.

Departementschefen har vid anmälan av förevarande ärende, under erinran om riksdagens i dess ovanberörda skrivelse gjorda uttalande, att tillkallandet av läkare å platser, belägna på längre avstånd från läkarstationerna, enligt gällande taxa medförde betydande kostnader, framhållit, hurusom genom det av Eders Kungl. Maj:t framlagda förslaget till ändringar av taxan kostnaderna för läkarbesöken komme att än ytterligare stegras — ett förhållande, som icke finge inverka till ökande av de olägenheter, som redan nu i hög grad förefunnes beträffande läkarvården för den mindre bemedlade befolkningen i mera avlägsna trakter. Vidare har departementschefen till stöd för framställningen anfört i huvudsak följande:

»Det förslag, som kommittén framlagt i syfte att lindra sjukvårdskostnaderna för den mindre bemedlade befolkningen å landsbygden, är icke grundat på en så ingående utredning, att detsamma kan göra anspråk på att slutgiltigt lösa föreliggande fråga.

Att märka är dock därvid, att, såsom medicinalstyrelsen framhållit, det torde vara särdeles svårt, om ens möjligt, att anskaffa sådant statistiskt material, som kan vara av betydelse för frågans slutgiltiga bedömning. Erfarenheten allena kan giva erforderligt stöd för de lämpligaste anordningarna. De åtgärder, som nu kunna komma att beslutas, få därför karaktären av ett försök. Detta lär dock i och för sig icke behöva verka avskräckande. Skulle det nämligen visa sig, att den valda vägen icke är den bästa, torde erforderliga jämkningar efter omständigheterna kunna vidtagas i de tilltänkta bestämmelserna.

Kommitténs förslag innebär, att personer med viss mindre inkomst skola vid sjukbesök på längre avstånd än en mil från läkarstationen

äga åtnjuta bidrag till bestridande av det läkaren tillkommande arvodet, i den mån detta överstiger 7 kronor eller det lägsta arvode, som föreslagits skola utgå för besök på en mils avstånd. Av det överskjutande beloppet skulle $\frac{2}{5}$ gäldas av statsverket och $\frac{2}{5}$ av vederbörande kommun — återstående $\frac{1}{5}$ skulle betalas av patienten själv. Däremot har kommittén icke ansett sig kunna föreslå bidrag till resekostnaderna.

Förslaget förutsätter, att vederbörande kommuner vilja åtaga sig bidragsskyldighet i förevarande hänseende. — — — — —

— — Redan nu hava åtskilliga kommuner visat sig behjärta föreliggande syfte, och torde det finnas förhoppning om, att kommunerna i allmänhet för läkarfrågans rationella ordnande skola visa sig villiga att bära den utgift, som förslagets genomförande skulle medföra. Med hänsyn till kommunalnämndernas personalkänedom torde också villkoret om kommunernas medverkan innebära en viss säkerhet för, att den ifrågasatta lindringen icke kommer andra tillgodo än sådana, som äro därav i behov.

Enligt § 4 i förslaget till ny taxa skall vid sjukbesök, då väglängden till den sjuke från läkarens bostad eller annat ställe inom distriktet, därifrån resan anträdes, överstiger 2 kilometer, arvodet utgå, för besök på avstånd ej överstigande en halv mil, med 5—7 kronor samt, för besök på längre avstånd, med ytterligare 2 kronor för varje överskjutande börjad halvmil intill 4 mil och därefter med 2 kronor för varje överskjutande börjad mil av väglängden till den sjuke, utan rätt för läkaren till särskilt arvode för återfärden.

I flertalet fall, då den av kommittén ifrågasatta lindringen skulle kunna äga rum, torde avstånden vid sjukbesöken ligga mellan 1 och 2 mil, och uppgår läkararvodet vid besök på detta avstånd enligt nyssnämnda bestämmelser — därest man räknar med det lägsta arvodet, vilket i föreliggande fall alltid lär komma att utgå — till mellan 9 och 11 kronor. Det härav till fördelning mellan stat, kommun och patienten själv föreslagna arvodesbeloppet skulle utgöra 2—4 kronor. Lindringen för patienten skulle sålunda i de flesta fall komma att bliva allenast 1 krona 60 öre—3 kronor 20 öre. Vid sjukbesök på avstånd över 2 och intill 3 mil, där arvodet ligger mellan 13 och 15 kronor, skulle bidraget komma att uppgå till 4 kronor 80 öre—6 kronor 40 öre. Något annorlunda ställa sig arvodesbeloppen, därest arvodet skall beräknas efter använd tid. Emellertid är den ojämförligt största kostnaden vid de längre sjukresorna betingad av den allt efter avståndet stegrade skjutsersättningen. Den av kommittén föreslagna lindringen i sjukvårdskostnaderna synes mig därför allt för obetydlig och torde knappast motsvara syftemålet

med riksdagens framställning i ämnet. Skall någon verklig fördel med de ifrågasatta åtgärderna vinnas, synes nödvändigt att bidrag får tillgodonjutas jämväl för bestridande av resekostnaderna. Visserligen förorsakas härigenom åtskilligt besvär för läkarna med verifiering av skjutsersättning och dylikt, men dessa svårigheter torde dock icke böra tillerkännas avgörande betydelse.

För bidragets åtnjutande torde den av kommittén föreslagna grunden kunna tillämpas sålunda, att bidrag för läkarbesök vid ett avstånd, överstigande en mil från läkarstationen, utgår för den del av kostnaden, däri även reseersättning inbegripen, som överstiger 7 kronor.

Beträffande fördelningen av bidragsbeloppet mellan stat och kommun har jag intet att erinra mot kommitténs förslag.

Den av kommittén föreslagna gränsen för rätt till nu ifrågasatt lindring torde kunna i någon mån höjas. För min del vill jag förorda, att dylik rätt medgives dem, för vilka det beräknade beloppet, efter vilket skatt utgår enligt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt, ej överstiger 2,000 kronor. Åtnjutes inkomsten enbart av fast egendom, torde dock gränsen böra bibehållas vid det av kommittén föreslagna beloppet, 1,000 kronor. Nu nämnda personer böra jämväl åtnjuta ifrågasatt bidrag för sjukbesök, som avse deras tjänare eller medlemmar av deras hushåll, dock naturligen under förutsättning, att den sjuke icke själv har större inkomst än nyss nämnts.»

Sedan departementschefen härefter redogjort för storleken av det anslag, som vid bifall till framställningen vore erforderligt, har departementschefen vidare anfört följande:

»I fråga om förslaget i övrigt har jag icke funnit anledning till annat än några smärre erinringar. Sålunda synes uttryckligen böra stadgas, att de kommunala bidragen för ifrågavarande ändamål skola angivas icke vara fattigvårdsunderstöd. Det lär vidare ej vara nödvändigt, att samtliga personer, som äro berättigade till bidrag, av kommunalnämnden meddelas bevis härom, utan synes tillfyllest och mest ändamålsenligt, att den upprättade förteckningen över sådana personer tillställs vederbörande läkare. Förteckningen i fråga bör givetvis ej hava preklusiv verkan, utan torde t. ex. nyinflyttad person, som ej må hava upptagits i förteckningen, böra vara oförhindrad styrka, att han är berättigad till bidrag. Med hänsyn till de tidsödande granskningar av reseräkningar, som komme att föranledas av mitt förslag, synes bestyret med bidragens utbetalande böra uppdragas åt länsstyrelserna. För att läkaren ej skall behöva göra mera avsevärda förskotteringar, lär fordran å räkningars insändande *kvartalsvis* böra uppgivas.

De huvudsakliga villkor och grunder, som enligt mitt förslag skulle gälla för tillgodonjutande av bidrag från ifrågasatta anslag, torde kunna sammanfattas på följande sätt:

1:o) Statsbidrag utgår enligt nedan angivna grunder till bestående av kostnader för sjukbesök, som av provinsial- eller extra provinsialläkare företagas på avstånd, överstigande en mil från läkarstationen.

2:o) Bidraget utgår med två femtedelar av den del av kostnaden för sjukbesöket, reseersättningen däri inbegripen, som överstiger sju kronor, under villkor, att vederbörande kommun ikläder sig ansvarigheten för likaledes två femtedelar av nämnda del av kostnaden; skolandet kommunens bidrag angivas icke vara fattigvårdsunderstöd.

3:o) Berättigade till bidrag äro personer, för vilka det beräknade beloppet, efter vilket skatt utgår enligt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt, ej överstiger 2,000 kronor eller, om inkomsten åtnjutes enbart av fast egendom, 1,000 kronor, och äga sådana personer jämväl åtnjuta bidrag för sjukbesök, som avse hos dem anställda tjänare eller medlemmar av deras hushåll, vilka icke själva hava större inkomst än nyss nämnts.

Personer, för vilka kommunen åtagit sig att betala läkarvård, äro ej berättigade till ifrågavarande bidrag.

4:o) Kommunalnämnden upprättar före utgången av december månad varje år förteckning för nästkommande år över de personer, som äro berättigade till bidrag, samt tillställer vederbörande läkare nämnda förteckning.

5:o) För utfående av den del av kostnaden för sjukbesöket, som gäldas av stat och kommun, insänder läkaren räkning, uppdragande patienternas namn samt platser och dagar för besöken, ävensom uppgift å resekostnaden, till Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet, som snarast möjligt likviderar densamma. Kungl. Maj:ts befallningshavande åligger att därefter hos vederbörande kommun uttaga den del av kostnaden, som belöper på kommunen.

De smärre jämkningar i de sålunda föreslagna bestämmelserna, som finnas erforderliga, torde kunna vidtagas av Kungl. Maj:t.»

Såsom av det förestående framgår, skiljer sig Eders Kungl. Maj:ts förslag från provinsialläkarkommitténs därutinnan, att kommittén begränsar sitt förslag om utjämning av sjukvårdskostnaderna genom statsmedel till viss del av läkarearvodet vid besök på längre avstånd, under det att enligt propositionen statsbidrag skulle utgå jämväl till resekostnaden.

Vid prövning av denna fråga har riksdagen icke kunnat undgå att

finna, att den i ärendet förebragta utredningen näppeligen kan anses tillräcklig, för att ett beslut om statsbidrag i den utsträckning, Eders Kungl. Maj:ts förslag förutsätter, skall kunna grundas därpå. Frågan om statsbidrag jämväl till resekostnaden synes dessutom på ett sådant sätt sammanhånga med frågan om anordnande av bostäder för provinsialläkarna och bostadskommunens eventuella skyldighet att bidraga härtill m. m., att dessa frågor synas böra prövas i ett sammanhang. I viss mån kan detta också sägas vara fallet med frågan om löneroglering i övrigt för provinsialläkarna samt den av riksdagen år 1916 i särskild skrivelse berörda frågan om statsbidrag till kommunalt anställda sjuksköterskor. Av dessa skäl har riksdagen funnit sig icke kunna för närvarande tillstyrka beslut om statsbidrag för utjämning av resekostnaden.

Beträffande däremot frågan, huruvida statsbidrag må ifrågakomma till den del av kostnaden för läkarvården, som faller på läkarearvodet, har riksdagen ansett beslut om ett mera provisoriskt sådant nu omedelbart både kunna och böra fattas. Den av riksdagen godkända nya läkartaxan måste nämligen anses göra det av riksdagen tidigare framhållna behovet av viss sådan utjämning ännu starkare. Riksdagen har emellertid funnit lämpligt, att vid en så begränsad utjämning uppdelning av vårdkostnaderna enbart sker på staten och den sjukvårdssökande. Det för kommunens delaktighet i kostnaden eljest gällande skälet om behov av ökad lokal kontroll torde för en uppdelning endast av läkarearvodet icke äga större betydelse. Kommunens anpart i förpliktelsen att söka underlätta läkarvården för sina mindre bemedlade invånare synes skäligen böra reserveras för resekostnaden, när frågan om reglering därav mera definitivt prövas och avgöres. Detta utesluter givetvis icke, att kommunen redan nu — vilket dess bättre även å flera håll är händelsen — bispringer sina ekonomiskt svagt ställda medlemmar med skjutsanskaffning eller bidrag till resekostnaden.

I fråga om fördelningen av kostnaden för läkararvodet emellan staten och den vårdsökande har riksdagen funnit skäligt ansluta sig till den av såväl Eders Kungl. Maj:ts som provinsialläkarkommittén godkända utgångspunkten, att patient för sjukbesök på mer än en mils avstånd från läkarstationen skulle ensam erlägga avgiften för den första milen, 7 kronor, av det läkaren tillkommande arvodet. Av det överskjutande beloppet bör, enligt riksdagens förmenande, staten erlägga såväl den av Eders Kungl. Maj:ts föreslagna andelen som det enligt propositionen på kommunen fallande beloppet eller sammanlagt ⁴/₅. I överensstämmelse därmed har riksdagen också omarbetat det förslag till villkor och grunder, som skulle gälla för tillgodonjutande av statsbidrag.

I sistnämnda hänseende har riksdagen även funnit en ändring av bestämmelserna böra göras därhän, att rätt till bidrag tillkommer de personer, för vilka det taxerade beloppet, enligt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt, ej överstiger 1,800 kronor, och som icke äga eller bruka jordbruksfastighet med ett taxeringsvärde överstigande 8,000 kronor. Härigenom skulle också det i propositionen stadgade villkoret om skyldighet för kommunalnämnd att upprätta och till vederbörande läkare översända förteckning rörande bidragsberättigade personer bliva obehövt och kunna ersättas genom, att vårdsökande styrkte sin befogenhet att komma i åtnjutande av nedsättning i vårdkostnaden medelst uppvisande för läkaren av senast förflutna uppboresårets skattesedel. Riksdagen har vidare funnit försiktigheten bjuda, att den skattegräns, utöver vilken rätt till bidrag skulle upphöra, såsom ovan nämnts, sättes till 1,800 kronor. Jämväl i övrigt hava vissa av ovan angivna förändringar påkallade jämkningar i formuleringen blivit vidtagna. Övriga eventuellt erforderliga jämkningar torde böra vidtagas av Eders Kungl. Maj:t.

Vid bestämmandet av det belopp, med vilket statsanslag för år 1919 bör uppföras, torde visserligen, med hänsyn till de sålunda förordade förändringarna i grunderna för statsbidrags utgående, minskning av det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna beloppet kunna ifrågasättas. Inför den ovisshet beträffande omfattningen av behovet, som i förevarande fall obestriddigen råder, har riksdagen emellertid funnit sig böra anvisa det av Eders Kungl. Maj:t äskade anslaget.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen till bidrag för lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader å extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag av 230,000 kronor, ävensom för sin del antagit följande villkor och grunder för åtnjutande av bidrag från ifrågavarande anslag:

1:o) statsbidrag utgår enligt nedan angivna grunder till bestridande av kostnader för sjukbesök, som av provinsial- eller extra provinsialläkare företagas på avstånd, överstigande en mil från läkarstationen.

2:o) Bidraget utgår med fyra femtedelar av den del av läkarearvodet, som överstiger 7 kronor.

3:o) Berättigade till bidrag äro personer, för vilka det taxerade beloppet, enligt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt, ej överstiger 1,800 kronor och som icke äga eller bruka jordbruksfastighet med ett taxeringsvärde överstigande 8,000 kronor.

Bidrag utgår jämväl för läkarearvode, som avser bidragsberättigade tjänare eller medlemmar av hans hushåll, vilka icke själva äga större eller annan inkomst än nyss nämnts.

Personer, för vilka kommun åtagit sig betala läkarevård, äro ej berättigade till ifrågavarande bidrag.

3:o) Den, som önskar befrielse från den del av läkarearvode, som enligt mom. 1 och 2 må täckas genom statsbidrag, skall medelst företeende för läkaren av den för honom senast utfärdade kronodebetesedel eller kommunal myndighets (kommunalnämndsordförandes) bevis styrka, att han är till sådan befrielse berättigad.

4:o) För utfäende av den del av läkarearvodet, som gäldas av staten, insänder läkaren kvartalsvis räkning, upptagande patienternas namn samt platser och dagar för besöken, till Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet, som snarast möjligt likviderar densamma.

49:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 49 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för *bestridande av kostnaderna för skötseln av den å karantänsanstalten på Känsö befintliga koloxidapparaten* på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag, högst, 1,000 kronor.

50:o) I enlighet med vad Eders Kungl. Maj:t i punkt 50 föreslagit har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag, högst, 500 kronor, till *personligt lönetillägg åt karantänsläkaren vid karantänsanstalten på Känsö Gustaf Ernst Hjortzberg* att utgå, så länge han under år 1919 på grund av Eders Kungl. Maj:ts förordnande uppehåller ifrågavarande karantäns-läkarbefattning.

51:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 51 föreslagit riksdagen att till stipendier för i statens, landstings eller kommuns tjänst anställda läkare för bevistande av medicinska fortsättningskurser i Stockholm på extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst, 6,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser angående stipendiernas åtnjutande.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit, har alltså till *stipendier för i statens, landstings eller kommuns tjänst anställda läkare för bevistande av medicinska fortsättningskurser i Stockholm* på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag, högst, 6,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser angående stipendiernas åtnjutande.

52:o) I punkt 52 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1919 anvisa

dels till stipendier för i statens, landstings eller kommuns tjänst anställda läkare för bevistande av kurs för vinnande av behörighet till förste provinsialläkartjänst ett förslagsanslag, högst, 5,000 kronor,

dels ock för beredande av kostnadsfri undervisning åt dylika deltagare ett förslagsanslag, högst, 5,300 kronor.

Riksdagen, som ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning, har förty på extra stat för år 1919 anvisat *dels till stipendier för i statens, landstings eller kommuns tjänst anställda läkare för beivrande av kurs för vinnande av behörighet till förste provinsialläkartjänst* ett förslagsanslag, högst, 5,000 kronor, *dels ock* för beredande av kostnadsfri undervisning åt dylika deltagare ett förslagsanslag, högst, 5,300 kronor.

Sociala verk och inrättningar.

53:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 53 föreslagit riksdagen att för upprätthållande av riksförsäkringsanstaltens verksamhet, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag å 636,900 kronor.

Vad Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit, har riksdagen funnit sig böra biträda, och får riksdagen förty anmäla, att riksdagen för *upprätthållande av riksförsäkringsanstaltens verksamhet*, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag å 636,900 kronor.

54:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i punkt 54 därom gjorda framställning, har riksdagen

dels för bestridande av enligt 19 och 37 §§ i lagen om försäkring för olycksfall i arbete uppkommande kostnader, som äro av beskaffenhet att skola gäldas av statsverket, å riksstaten under sjätte huvudtiteln från och med år 1919 uppfört ett ordinarie förslagsanslag å 50,000 kronor;

dels ock beslutat, att de försäkringsavgifter, som på grund av förstnämnda lagrum indrivits i den ordning, som för indrivning av resterande kronoutskylder är stadgad, skola uppdebiteras å berörda anslag såsom särskilda uppbördsmedel.

55:o) I punkt 55 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition, som kunde komma att avlätas i fråga om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, för bestridande av vissa omkostnader för riksförsäkringsanstalten för handläggning av ärenden rörande dylik ersättning beräkna ett förslagsanslag på extra stat för år 1919 av 18,600 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en den 23 april 1918 avlåten proposition, nr 354, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att för bestridande av vissa omkostnader för riksförsäkringsanstalten för handläggning av ärenden rörande ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, anvisa ett förslagsanslag på extra stat för år 1919 av 18,600 kronor.

Då riksdagen icke funnit skäl till erinran mot vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit, har riksdagen för bestridande av vissa omkostnader för riksförsäkringsanstalten för handläggning av ärenden rörande ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, på extra stat för år 1919 under sjätte huvudtiteln anvisat ett förslagsanslag av 18,600 kronor.

56:o) Eders Kungl. Maj:t hade i punkt 56 föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition, som kunde komma att i ämnet avlåtas, på extra stat för år 1919 beräkna ett förslagsanslag av 48,460 kronor att användas till ersättning åt postsparbanken för dess bestyr med uppbörd och utbetalningar för riksförsäkringsanstalten.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en den 8 mars 1918 avlåten proposition, nr 186, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden samma dag, föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag av 48,000 kronor att användas till ersättning åt postsparbanken för dess bestyr med uppbörd och utbetalningar m. m. för riksförsäkringsanstalten.

I anledning av Eders Kungl. Maj:ts proposition beslöt 1902 års riksdag, i sammanhang med riksförsäkringsanstaltens inrättande, att från och med år 1903 finge till ersättningar åt postsparbanken för uppbörd av försäkringsavgifter och utbetalning av ersättningsbelopp för riksförsäkringsanstaltens räkning årligen användas förslagsvis 20,000 kronor att utgå från arbetarförsäkringsfondens intressemedel.

I enlighet med de i nämnda proposition angivna grunder meddelade Eders Kungl. Maj:t genom beslut den 31 oktober 1902 bestämmelser i anledning av postsparbankens anlitande för uppbörd, förvaltning och utbetalning av medel för riksförsäkringsanstaltens räkning.

Då 1908 års riksdag, på Eders Kungl. Maj:ts framställning, beslöt anordna en särskild för fiskare avsedd försäkring, medgavs tillika, att de ökade kostnader, som kunde uppkomma för postsparbanken för dess bestyr med nämnda försäkring, finge utgå från det av riksdagen från arbetarförsäkringsfondens intressemedel till postsparbanken förslagsvis redan anvisade anslag.

Sedermera har riksdagen på extra stat för vart och ett av åren 1912—1918 anvisat särskilda förslagsanslag att användas till ersättning åt postsparbanken för dess bestyr med uppbörd och utbetalningar m. m. för riks försäkringsanstalten. För sistnämnda år anvisades för ändamålet ett belopp av 53,500 kronor.

Genom brev den 30 juni 1913 fastställde Eders Kungl. Maj:t ändrade grunder för ersättningens utgående till postsparbanken att gälla från och med år 1914, så att ersättningen för handläggning av göromål, tillhörande riks försäkringsanstalten och fiskarförsäkringen, skulle utgå med 7 öre för varje av postsparbanken förmedlad inbetalning eller utbetalning samt med 0,4 procent å beloppet av institutionernas av banken förvaltade medel vid årets utgång. De sålunda fastställda grunderna skola, jämlikt Eders Kungl. Maj:ts beslut den 14 juni 1917, lända till efterrättelse jämväl vid användande av det för år 1918 anvisade anslaget.

Då efter 1919 års ingång uppbörd av avgifter enligt 1901 års olycksfallsersättningslag i regeln icke vidare torde ifrågakomma samt uppbörd av försäkringsavgifter enligt lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete endast i vissa särskilda fall skall ske genom postsparbanken, och då vidare varken utbetalning av ersättning eller förvaltningen av fonderade medel enligt nyssnämnda lag åligger postsparbanken, kommer densamma åligganden i förevarande hänseende under år 1919 att bliva huvudsakligen följande:

- 1) utbetalningar enligt 1901 års lag,
- 2) viss uppbörd » 1916 » » ,
- 3) bestyr med den för fiskare avsedda försäkringen samt
- 4) » » förvaltningen av de jämlikt 1901 års lag fonderade medel.

Härutöver åligger postsparbanken visst bestyr för riks försäkringsanstaltens räkning på grund av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Beträffande anslagsbehovet för år 1919 skulle enligt en inom styrelsen för postsparbanken upprättad promemoria banken under år 1919 för riks försäkringsanstaltens räkning hava att handhava omkring 47,000 utbetalningar och 30,000 inbetalningar — de sistnämnda enligt 1916 års lag — varjämte för samma år de av banken omhänderhavda, fonderade medlen beräknats till 8,825,000 kronor samt bankens uppbörd enligt 1916 års lag till 3,500,000 kronor.

Enligt av departementschefen förordade grunder skulle för varje utbetalning på grund av förenämnda 1901 års lag, 1909 års förordning samt kungörelsen den 2 oktober 1908 angående fiskarförsäkringen utgå

ersättning med 7 öre, varjämte skulle tillgodokomma banken $\frac{4}{10}$ procent å på grund av dessa författningar fonderade medel. Vidare skulle banken på grund av 1916 års lag erhålla 8 öre för varje inbetalning och $\frac{1}{5}$ procent å inlutna försäkringsmedel.

Med tillämpning av dessa grunder skulle ersättningen till postsparbanken under år 1919 för dess bestyr på grund av 1901 års lag, 1908 års kungörelse och 1909 års förordning utgöra

för 47,000 utbetalningar å 7 öre	kronor	3,290: —
$\frac{4}{10}$ % å fonderade 8,825,000 kronor	»	35,300: —
		<hr/>
tillhopa kronor		38,590: —

samt för bankens bestyr på grund av 1916 års lag		
för 30,000 inbetalningar å 8 öre	kronor	2,400: —
$\frac{1}{5}$ % å försäkringsuppörd 3,500,000 kronor	»	7,000: —
		<hr/>
tillhopa kronor		9,400: —

Sammanlagda ersättningen för postsparbankens bestyr under år 1919 för riksförsäkringsanstalten skulle alltså belöpa sig till 47,990 kronor eller i runt tal till 48,000 kronor.

Riksdagen, som visserligen ansett det kunna ifrågasättas, huruvida den särskilda ersättning, som för närvarande utgår till posttjänstemännen för handläggning av postsparbanksgöromål, lämpligen bör för framtiden bibehållas, har likväl, med tanke på att löneroglering för postverket förestår, icke velat motsätta sig Eders Kungl. Maj:ts föreliggande förslag.

Riksdagen har sålunda på extra stat för år 1919 under sjätte huvudtiteln anvisat ett förslagsanslag av 48,000 kronor att användas till ersättning åt postsparbanken för dess bestyr med uppörd och utbetalningar m. m. för riksförsäkringsanstalten.

57:o) Såsom av riksdagen i särskild skrivelse anmälts, har riksdagen från och med år 1919 höjt det ordinarie förslagsanslaget till bestridande av statens bidrag till fiskares försäkring, nu 16,000 kronor, med 18,000 kronor eller till 34,000 kronor.

58:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 58 därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för *upprätthållande av försäkringsrådets verksamhet*, utöver anslaget å ordinarie stat, på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag av 55,000 kronor.

59:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 59 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för *upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet*, utöver anslaget å ordi-

narie stat, å extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag, högst, 36,300 kronor.

60:o) I punkt 60 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag av 25,000 kronor, att ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande och användas till ersättning åt förlikningsmän för medling i arbetstvister.

Vid anmälan av nu förevarande anslagsäskande har departementschefen anfört bl. a. följande:

»Under de senare åren har uppdraget att vara förlikningsman blivit alltmera betungande. Önskemål har därför framkommit, att förlikningsmännen måtte sättas i tillfälle att årligen åtnjuta någon ledighet utan att därför behöva vidkännas särskilda kostnader. Kungl. Maj:t har jämväl på därom gjorda framställningar under år 1917 beviljat förlikningsmännen i tre särskilda distrikt semesterledighet under en månad vardera, varjämte Kungl. Maj:t den 30 november 1917 förordnat, att ersättningen till dessa förlikningsmäns vikarier under semesterledigheten skulle utgå av det av riksdagen för år 1917 för ifrågavarande ändamål beviljade anslaget. Något överskridande av anslaget har på grund härav icke behövt ske. Det torde vara skäligt, att ifrågavarande förman för framtiden beredes samtliga förlikningsmän, därest de så önska.»

En bestämmelse om rätt till årlig semesterledighet för ifrågavarande befattningshavare har riksdagen med hänsyn till denna tjänstgörings beskaffenhet och omfattning icke funnit vara tillräckligt motiverad. Riksdagen håller i stället före, att frågan om sådan ledighet även hädanefter lämpligast bör ordnas så, som fallet varit under år 1917 — att förlikningsman, som finner sig i behov av semesterledighet, därom ingiver framställning till Eders Kungl. Maj:t. Medel till vikaries avlönande torde därvid kunna utgå av det nu äskade anslaget.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag av 25,000 kronor att ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande och användas till *ersättning åt förlikningsmän för medling i arbetstvister.*

61:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 61 föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag av 100,000 kronor att för befrämjande och organiserande av den offentliga arbetsförmedlingen i riket utgå i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande grunder.

För ifrågavarande ändamål anvisade sistlidet års riksdag ett förslagsanslag av 70,000 kronor.

Med hänsyn till önskvärdheten av att organen för den offentliga arbetsförmedlingen under den ifråga om arbetsförhållandena kritiska tid, som kan befaras förestå, äro på bästa möjliga sätt rustade att fylla sin uppgift, finner sig riksdagen böra medgiva den ökning av anslaget, Eders Kungl. Maj:t äskat.

Riksdagen har alltså på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag av 100,000 kronor att för *befrämjande och organiserande av den offentliga arbetsförmedlingen i riket* utgå i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande grunder.

62:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts i punkt 62 därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag av 10,000 kronor att i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande grunder utgå såsom *bidrag till resekostnader för medellösa arbetssökande, som av arbetsförmedlingsanstalt anvisats arbete å annan ort än där de vistas.*

63:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 63 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, såsom *bidrag till det mellanfolkliga arbetsamtet i Basel* på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag, högst, 750 kronor.

64:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 64 föreslagit riksdagen *dels* fastställa sådan ändring i den ordinarie staten för yrkesinspektionen, att anslagsposten å 23,280 kronor till yrkesinspektörernas och yrkesinspektrisens kontorskostnader samt vikariatsersättningar m. m. från och med år 1919 upptages med ett till 26,970 kronor förhöjt belopp; *dels ock*, vid bifall härtill, från och med samma år höja det ordinarie anslaget till yrkesinspektionen med 3,690 kronor till 167,470 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, har alltså *dels* fastställt sådan ändring i den ordinarie staten för yrkesinspektionen, att anslagsposten å 23,280 kronor till yrkesinspektörernas och yrkesinspektrisens kontorskostnader samt vikariatsersättningar m. m. från och med år 1919 upptages med ett till 26,970 kronor förhöjt belopp; *dels ock* från och med samma år höjt det ordinarie anslaget till yrkesinspektionen med 3,690 kronor till 167,470 kronor.

65:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse anmält, har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, *för upprätthållande av yrkesinspektionens verksamhet*, utöver anslaget å ordinarie stat, på extra stat för år 1919 under denna huvudtitel anvisat ett förslagsanslag, högst, 14,400 kronor.

66:o) Med anledning av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 66 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, såsom *bidrag till bestridande av kostnaderna för den av föreningen för arbetarskydd i Stockholm anordnade permanenta utställningen av skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa i arbetet* på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag, högst, 4,000 kronor.

67:o) Såsom av riksdagen i särskild skrivelse anmälts, har riksdagen för beredande av *extra statsbidrag för år 1918 åt sjukkassor*, som registrerats enligt lagen om sjukkassor den 4 juli 1910, på extra stat för år 1919 under sjätte huvudtiteln anvisat ett förslagsanslag av 1,000,000 kronor att fördelas i huvudsaklig överensstämmelse med de i statsrådsprotokollet över civilärenden den 22 mars 1918 angivna grunder.

68:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i punkt 67 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för *understödjande av sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd*, på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag av 70,000 kronor att fördelas i enlighet med de grunder och på de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas.

69:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 68 framställda förslag har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag, högst, 6,000 kronor, att ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för uppehållande under nämnda år av *tillsyn över understödsföreningarna*.

70:o) I enlighet med vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 69 föreslagit, har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, såsom *bidrag till internationella föreningen för arbetslöshetens bekämpande* på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag, högst, 750 kronor.

71:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse anmält, har riksdagen under sjätte huvudtiteln å extra stat för år 1919 anvisat *dels till avlöningar och vikariatsersättningar åt befattningshavare vid statens vårdanstalt för alkoholister å Salbohed* ett förslagsanslag, högst 17,000 kronor, *dels ock till bidrag för driftkostnaderna i övrigt för samma anstalt* ett förslagsanslag av 23,000 kronor;

72:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 70 föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1919 anvisa:

dels ett förslagsanslag, högst 24,700 kronor, till avlöningar och vikariatsersättningar åt tjänstemän vid statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister,

dels ett förslagsanslag av 63,725 kronor såsom bidrag till driftkostnaderna i övrigt för samma anstalt,

dels ett förslagsanslag av 175,000 kronor såsom bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader,

dels ett förslagsanslag av 17,000 kronor till bestridande av statens kostnader för farliga alkoholister, handräckning, läkarutlåtanden, vittnesersättningar m. m.,

dels ett reservationsanslag av 30,000 kronor såsom bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter,

dels ock ett förslagsanslag, högst 3,600 kronor, till sakkunnigt biträde hos socialstyrelsen för ärenden rörande alkoholistvården,

eller sålunda till bestridande av kostnader för alkoholistvården tillhopa 314,025 kronor,

ävensom medgiva,

att jord, som står under kronans omedelbara disposition eller som tillhör någon av de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna allmänningar eller någon av de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, vilka icke upplåtits till förenade mötespassevolanskassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, må, efter av Eders Kungl. Maj:t i varje särskilt fall verkställd prövning, utan särskild ersättning till kronan på de villkor i övrigt, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, upplåtas till landsting, kommun, förening, stiftelse eller annan för anordnande av allmän alkoholistanstalt.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en den 23 april 1918 till riksdagen avlåten proposition (nr 338) om anvisande av medel till beredande av tvångsuppfostran åt minderåriga manliga förbrytare m. m. återkallat de i förevarande punkt av sjätte huvudtiteln framställda förslag om anvisande på extra stat för år 1919 av dels ett förslagsanslag, högst 24,700 kronor, till avlöningar och vikariatsersättningar åt tjänstemän vid statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister, dels ock ett förslagsanslag av 63,725 kronor såsom bidrag till driftkostnaderna i övrigt för samma anstalt.

Riksdagen, som i fråga om Eders Kungl. Maj:ts sistberörda proposition avlåtit särskild skrivelse, får i anledning av nu förevarande framställning, så vitt densamma icke återkallats, anföra, att riksdagen, med hänsyn till det på grund av de nu å rusdryckshanteringens område gällande restriktioner väsentligen minskade antalet internister, ansett, att det av Eders Kungl. Maj:t äskade förslagsanslaget av 175,000 kronor såsom bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader

skäligen torde böra nedsättas till 100,000 kronor, ävensom att det såsom bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter föreslagna reservationsanslaget å 30,000 kronor torde kunna minskas till 10,000 kronor; och skulle på grund härav, och då i övrigt icke syntes riksdagen vara något att erinra mot de särskilda av Eders Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppen, kostnaderna för alkoholistvården komma att i sin helhet uppgå till 220,825 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen

dels på extra stat för år 1919 anvisat:

a) ett förslagsanslag av 100,000 kronor såsom bidrag till *erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader*,

b) ett förslagsanslag av 17,000 kronor till bestridande av statens kostnader för *farliga alkoholister, handräckning, läkarutlåtanden, vittnesersättningar m. m.*,

c) ett reservationsanslag av 10,000 kronor såsom bidrag till *anordnande av erkända alkoholistanstalter*,

d) ett förslagsanslag, högst, 3,600 kronor till *sakkunnigt biträde hos socialstyrelsen för ärenden rörande alkoholistvården*,
dels ock medgivit,

att jord, som står under kronans omedelbara disposition eller som tillhör någon av de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna allmänningar eller någon av de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, vilka icke upplåtits till förenade mötespassevolanskassornas fond, stuterierna eller Västena krigsmanshusfond, må efter av Eders Kungl. Maj:t i varje särskilt fall verkställd prövning, utan särskild ersättning till kronan på de villkor i övrigt, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, upplåtas till landsting, kommun, förening, stiftelse eller annan för anordnande av allmän alkoholistanstalt.

73:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 71 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, dels till *främjande av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder* på extra stat för år 1919 anvisat ett belopp av 28,750 kronor, därav ett förslagsanslag, högst, 25,750 kronor, och ett reservationsanslag å 3,000 kronor;

dels beslutat, att av nämnda förslagsanslag, högst, 25,750 kronor, skola under de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t prövas lämpliga, utgå:

a) till främjande av svenska sällskapets för nykterhet och folkuppföstran, det år 1837 stiftade nykterhets-sällskapets verksamhet 8,000 kronor;

b) till främjande av Sveriges lärares nykterhetsförbunds verksamhet 3,000 kronor;

c) till främjande av järnvägsmännens helnykterhetsförbunds verksamhet 2,000 kronor;

d) till främjande av Sveriges studerande ungdoms helnykterhetsförbunds verksamhet 4,000 kronor;

e) till främjande av Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamlings upplysningsbyrås verksamhet 8,000 kronor;

f) såsom bidrag till uppehållande av internationella byråns i Lausanne för alkoholismens bekämpande verksamhet 750 kronor;

dels ock beslutat, att ovannämnda reservationsanslag å 3,000 kronor skall ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för främjande på annat sätt av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder.

74:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 72 föreslagit riksdagen att för upprätthållande av pensionsstyrelsens verksamhet, utöver anslaget å ordinarie stat, på extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag av 414,000 kronor.

För upprätthållande av pensionsstyrelsens verksamhet, utöver anslaget å ordinarie stat, har riksdagen å extra stat för år 1918 anvisat ett förslagsanslag å 432,600 kronor.

Den nu föreliggande framställningen innebär alltså en minskning av anslaget med 18,600 kronor.

I sammanhang med angivande av de poster i den för 1918 fastställda extra staten för pensionsstyrelsen, vilka ansetts kunna för år 1919 undergå nedsättning, har departementschefen vidrört frågan om förhöjda ersättningar åt styrelsens ombud, men har departementschefen icke ansett sig böra för närvarande för sådant ändamål föreslå någon höjning av vederbörande anslagspost. Vid sådant förhållande har riksdagen ansett sig sakna anledning ingå i prövning av denna fråga.

Riksdagen har med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning för *upprätthållande av pensionsstyrelsens verksamhet*, utöver anslaget å ordinarie stat, på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag av 414,000 kronor.

75:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse anmält, har riksdagen på extra stat för år 1919 beviljat ett förslagsanslag av 9,150,000 kronor för *bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensions-tillägg och understöd* åt de personer, som äro därtill berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före den 8 juni 1915.

76:o) I punkt 73 har Eders Kungl. Maj:t bland annat föreslagit riksdagen medgiva, att av det i nästföregående punkt omförmälda förslagsanslag må gäldas kostnaderna för statens bidrag till den jämlikt samma lag anordnade, på frivilliga avgifter grundade försäkring.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, har alltså medgivit, att av förslagsanslaget för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd åt de personer, som äro därtill berättigade enligt lagen om allmän pensionsförsäkring, må gäldas kostnaderna för statens bidrag till den jämlikt samma lag anordnade, på frivilliga avgifter grundade försäkring.

77:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse anmält, har riksdagen på extra stat för år 1919 beviljat ett förslagsanslag, högst, 700,000 kronor, att utgå som bidrag till täckande av statens kostnad för understöd enligt 33 § i samma lag åt de personer, som genom omförmälda lag den 8 juni 1915 blivit delaktiga iden allmänna pensionsförsäkringen.

78:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 75 föreslagit riksdagen medgiva, att av det förslagsanslag, som kunde komma att för år 1919 beviljas för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd åt de personer, som äro därtill berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före den 8 juni 1915, må för vidtagande av åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet jämlikt de föreskrifter, som av Kungl. Maj:t meddelas, av pensionsstyrelsen under år 1919 disponeras ett belopp av högst 500,000 kronor.

Riksdagen, som icke funnit skäl till erinran, vare sig mot de av departementschefen förordade ändringarna i bestämmelserna angående användningen av för ifrågavarande ändamål anvisade medel eller mot det föreslagna anslagsbeloppets storlek, får alltså anmäla, att riksdagen medgivit, att av förslagsanslaget för år 1919 för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd åt de personer, som äro därtill berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före den 8 juni 1915, må för vidtagande av åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet jämlikt de föreskrifter, som av Eders Kungl. Maj:t meddelas, av pensionsstyrelsen under samma år disponeras ett belopp av högst 500,000 kronor.

79:o) Med anledning av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 76 därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1919 till ersättning till postsparbanken

för bestyret med pensionsutbetalningar samt biträde med den frivilliga försäkringens genomförande beviljat ett förslagsanslag av 140,000 kronor.

80:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts i punkt 77 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för beredande av *ersättning till häradskrivarna för upprättande av de i 14 § av lagen om allmän pensionsförsäkring omförmälda förteckningar* på extra stat för år 1919 beviljat ett förslagsanslag å 50,000 kronor.

81:o) I förslaget till riksstat för år 1919 har Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln med oförändrade belopp upptagit de littills under nionde huvudtiteln uppförda ordinarie auslagen till fattigvården i Stockholm och landsorten, 9,564 kronor, samt till fattigvården i allmänhet, 400,000 kronor.

Riksdagen har i riksstaten för år 1919 under sjätte huvudtiteln med oförändrade belopp uppfört ordinarie anslaget till fattigvården i Stockholm och landsorten, 9,564 kronor, ävensom det å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till fattigvården i allmänhet, 400,000 kronor.

82:o) På grund av vad Eders Kungl. Maj:t i punkt 78 föreslagit har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till *understöd åt svenska fattigvårdsförbundet* å extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag, högst, 19,400 kronor, därav 3,000 kronor såsom bidrag till ordnande av konsulentverksamhet för barnavård.

83:o) Såsom i särskild skrivelse anmälts, har riksdagen för anordnande av statsinspektion av fattigvården, i enlighet med i statsrådsprotokollet angivna grunder, å extra stat för år 1919 under sjätte huvudtiteln, rubriken »Fattigvård», anvisat ett förslagsanslag, högst, 44,300 kronor.

84:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i punkt 80 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för *understödjande av nationalföreningens mot emigrationen verksamhet* på extra stat för år 1919 beviljat ett förslagsanslag, högst, 10,000 kronor.

85:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 81 framställda förslag har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till *understöd åt stiftelsen Hemmet Fristad* på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag, högst, 10,000 kronor att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

86:o) I en till riksdagen avlåten den 12 mars 1918 dagtecknad proposition, nr 188, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att till understöd åt småbrukskolonien Emaus i Norrtälje på extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag,

högst, 2,500 kronor, att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

Vidare har i två inom riksdagen väckta lika lydande motioner föreslagits, att riksdagen måtte till understöd åt berörda koloni på extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst, 5,000 kronor, att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *understöd åt småbrukskolonien Emaus i Norrtälje* på extra stat för år 1919 under sjätte huvudtiteln anvisat ett förslagsanslag, högst, 5,000 kronor, att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

87:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 82 föreslagit riksdagen att till understöd åt Drottning Sophias skyddshem på extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst, 4,000 kronor, att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, har förty till *understöd åt Drottning Sophias skyddshem* på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag, högst, 4,000 kronor, att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

Diverse.

88:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 83 föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 48,000 kronor att ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för verkställande av undersökningar och arbeten för åstadkommande av en skematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall i huvudsaklig överensstämmelse med av Eders Kungl. Maj:t fastställd plan.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit, får alltså anmäla, att riksdagen på extra stat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 48,000 kronor att ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för *verkställande av undersökningar och arbeten för åstadkommande av en skematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall* i huvudsaklig överensstämmelse med av Eders Kungl. Maj:t fastställd plan.

89:o) I punkt 84 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att *dels* till bestridande av utgifterna för statens biografbyrå på extra stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 33,000 kronor att direkt utgå av avgifter för granskning av biografbilder,

dels ock medgiva, att reservation, som kan uppkomma å nämnda anslag, må i den omfattning, Eders Kungl. Maj:t prövar lämplig, an-

vändas till befrämjande av sådana i samband med kinematografien stående ändamål, som Eders Kungl. Maj:t finner vara förtjänta av statsunderstöd.

Till bestridande av utgifterna för statens biografbyrå har riksdagen på extra stat anvisat, för år 1913 23,000 kronor samt för vart och ett av åren 1914—1916 26,000 kronor, samtliga beloppen i form av förslagsanslag att i första hand utgå av inflytande avgifter för granskning av biografbilder.

För åren 1917 och 1918 har riksdagen för ifrågavarande ändamål på extra stat anvisat reservationsanslag å respektive 28,000 kronor och 30,000 kronor att direkt utgå av avgifter för granskning av biografbilder, varjämte riksdagen medgivit, att reservation, som kunde uppkomma å nämnda anslag, finge i den omfattning, Eders Kungl. Maj:t prövade lämplig, användas till befrämjande av sådana i samband med kinematografien stående ändamål, som Eders Kungl. Maj:t funne vara förtjänta av understöd.

Av föreståndarens för biografbyrån till Eders Kungl. Maj:t ingivna framställning rörande byråns anslagsbehov för år 1919 framgår, att granskningsavgifterna för samma år väl skulle förslå till bestridande av byråns utgifter, under förutsättning att biografverksamheten icke väsentligen hämmades. Vad dessa utgifter anginge, syntes för år 1919 böra beräknas någon ökning med hänsyn till sannolikt stigande expenser, ett personligt lönetillägg för andre ordinarie granskningsmännen, någon höjning av arvoden för ordinarie granskningsmännens suppleant och för biträdande maskinist, nyinköp av biografapparat och oförutsedda omkostnader. Utgiftsstegringen kunde enligt föreståndarens beräkning icke sättas lägre än 3,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning har riksdagen ansett sig böra bifalla och får förty anmäla, att riksdagen

dels till bestridande av utgifterna för statens biografbyrå på extra stat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 33,000 kronor att direkt utgå av avgifter för granskning av biografbilder;

dels ock medgivit, att reservation, som kan uppkomma å nämnda anslag, må i den omfattning, Eders Kungl. Maj:t prövar lämplig, användas till befrämjande av sådana i samband med kinematografien stående ändamål, som Eders Kungl. Maj:t finner vara förtjänta av understöd.

90:o) Med anledning av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 85 därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till understöd åt Sveriges riksförbund av frivilliga brandkårer på extra stat för år 1919 beviljat ett förslagsanslag, högst, 2,500 kronor.

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 14 saml. 6 häft. (Nr 6 A—6 B.)

91:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 86 föreslagit riksdagen att för fortsatt utgivande av Regeringsrättens årsbok å extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag å 12,000 kronor.

Riksdagen, som icke funnit skäl till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, har alltså för fortsatt utgivande av *Regeringsrättens årsbok* å extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag å 12,000 kronor.

92:o) I punkt 87 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att som bidrag till skolföreståndaren J. Henrikssons i Rostock verksamhet för odling av frön för uppdragande av medicinalväxter m. m. på extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst, 3,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen ansett sig böra bifalla. Riksdagen förutsätter emellertid, att verksamheten underkastas inspektion av medicinalstyrelsen samt att ekonomisk redogörelse för densamma till styrelsen ingives.

Riksdagen har alltså till bidrag till skolföreståndaren J. Henrikssons i Rostock verksamhet för *odling av frön för uppdragande av medicinalväxter m. m.* på extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag, högst, 3,000 kronor.

93:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 88 föreslagit riksdagen att för fortsattande av arbetena med en allmän utredning rörande Sveriges inre vattenvägar på extra stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 88,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, har alltså för *fortsättande av arbetena med en allmän utredning rörande Sveriges inre vattenvägar* på extra stat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 88,000 kronor.

94:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse anmält, har riksdagen å extra stat för år 1919 *för bekämpande av arbetslösheten* anvisat ett förslagsanslag, högst, 4,000,000 kronor.

95:o) I enlighet med vad Eders Kungl. Maj:t i punkt 90 föreslagit har riksdagen till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet över finansärenden den 14 januari 1918 angivna grunder, av *extra lönetillägg åt en del tjänstemän och betjänte i de till civildepartementet hörande ämbetsverk och kårer* på extra stat för år 1919 anvisat såsom förslagsanslag ett belopp av 12,000 kronor.

96:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse anmält, har riksdagen till *avlöningsförbättring åt vissa vaktmästare* och med dem jämförliga befattningshavare, så vitt angår befattningshavare tillhörande civildepartementet, å ordinarie stat för år 1919 anvisat ett belopp av 33,050 kronor.

97:o) I punkt 92 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att från och med år 1919 höja det å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar med 100,000 kronor eller från 200,000 kronor till 300,000 kronor.

Såsom i särskild skrivelse anmälts, har riksdagen från och med år 1919 höjt det å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till *rese- och traktamentspenningar* med 100,000 kronor eller från 200,000 kronor till 300,000 kronor.

98:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 93 föreslagit riksdagen att från och med år 1919 å riksstatens sjätte huvudtitel uppföra ett ordinarie förslagsanslag till bestridande av kostnader för kommittéer och utredningar genom sakkunniga om 280,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagit, har från och med år 1919 å riksstatens sjätte huvudtitel uppfört ett ordinarie förslagsanslag till *bestridande av kostnader för kommittéer och utredningar genom sakkunniga* å 280,000 kronor.

99:o) I punkt 94 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att från och med år 1919 höja det ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter, nu 12,000 kronor, med 20,000 kronor eller till 32,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen från och med år 1919 höjt det ordinarie reservationsanslaget till *extra utgifter*, nu 12,000 kronor, med 20,000 kronor eller till 32,000 kronor.

100:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 95 föreslagit riksdagen att från och med år 1919 höja det å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till *skrivmaterialier och expenser*, ved m. m. med 100,000 kronor eller från 450,000 kronor till 550,000 kronor.

Den av Eders Kungl. Maj:t äskade förhöjningen av förevarande anslag har riksdagen ansett sig böra medgiva och får förty anmäla, att riksdagen från och med år 1919 höjt det å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till *skrivmaterialier och expenser, ved m. m.* med 100,000 kronor eller från 450,000 kronor till 550,000 kronor.

Övriga ordinarie anslag.

101:o) Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande år äro uppförda under sjätte huvudtiteln, har Eders Kungl. Maj:t icke ifrågasatt annan ändring, än att för jämnande av huvudtitelns slut-

summa föreslagits en ökning av det ordinarie förslagsanslaget för bestridande av tryckningskostnader från dess nuvarande belopp, 199,997 kronor med 60 kronor till 200,057 kronor.

Riksdagen får anmäla, att samtliga ordinarie anslag under sjätte huvudtiteln, som här ovan icke blivit särskilt omförmälda, för år 1919 fastställts till samma belopp som uti innevarande års riksstat; dock att förslagsanslaget till bestridande av tryckningskostnader, som icke skola av andra medel gäldas, för jämnande av huvudtitelns slutsumma minskats från dess nuvarande belopp, 199,997 kronor, med 30 kronor till 199,967 kronor.

Stockholm den 22 juni 1918.

Med undersätlig vördnad.

Tabell över anslagen under riksstatens för år 1919 *sjätte* huvudtitel.

Civildepartementet.

		Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinario anslag	Extra anslag
		Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
A. Departementet.					
1	Statsministern, lönefyllnad, <i>förslagsanslag</i> , högst			6,500	
2	Statsråden utan departement, 3 à 15,000 kronor			45,000	
3	Departementschefen			17,000	
4	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli.			205,400	
5	Övergångsstat, <i>förslagsanslag</i> , högst			15,600	
6	Extra byrå för fattigvårdsärenden, <i>förslagsanslag</i> , högst				27,000
7	Extra föredragande för mål hos regeringsrätten, <i>förslagsanslag</i> , högst				7,000
8	Extra föredragande för stadsplane- m. fl. ärenden, <i>förslagsanslag</i> , högst				3,000
9	Handsekreterare åt statsministern, <i>förslagsanslag</i> , högst				3,000
Säger för departementet				289,500	40,000
B. Regeringsrätten.					
1	Regeringsrätten			93,700	
C. Överståthållarämbetet.					
1	Överståthållarämbetet			97,822	
2	Provisorisk förbättring av de hos överståthållarämbetet anställda extra tjänst innehavares avlöningsförmåner, <i>förslagsanslag</i> , högst				11,100
3	Utgivande av »Polisunderrättelser», <i>förslagsanslag</i> , högst				48,000
4	Utgifter för registrering av automobiler, <i>förslagsanslag</i> , att utgå i första hand av inflytande avgifter för registrering av automobiler				5,300
Säger för överståthållarämbetet				97,822	64,400

		Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
		Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
D. Landsstaten.					
1	Landshövdingarna			318,500	
2	Tjänstemän och betjänte vid länsstyrelserna			1,300,250	
3	Sakkunniga till biträde vid utredningar m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst.....			12,000	
4	Arvoden åt extra länsnotarier, extra länsbokhållare och övriga extra biträden vid länsstyrelserna m. m., <i>reserva- tionsanslag</i>			311,000	
5	Fögderiförvaltningarna.....			2,253,531	
6	Övergångsstat			55,000	
7	Arvlöning och underhåll av särskild polisstyrka på landet, <i>förslagsanslag</i>				500,000
8	Ersättning åt lappfogdar m. m., <i>reservationsanslag</i>				31,300
Säger för landsstaten				4,250,281	531,300
E. Väg- och vattenbyggnadsväsendet.					
Väg- och vattenbyggnadsstaten:					
1a	<i>Bestämt anslag</i>	137,800			
<i>Reservationsanslag:</i>					
1b	Expenser för allmänna arbeten	45,000			
1c	Vägundersökningar	45,000	90,000	227,800	
2	Förstärkning av arbetskrafterna hos väg- och vattenbygg- nadsstyrelsen m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst				27,650
3	Tillfällig höjning av reservationsanslaget till vägundersök- ningar, <i>förslagsanslag</i> , högst				45,000
4	Vägar och kommunikationer.....			12,000	
5	Undersökningar av mindre hamnar och farleder m. m., <i>reservationsanslag</i>				10,000
6	Understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader m. m., <i>reservationsanslag</i>				900,000
7	Anläggning eller förbättring av vägar m. m., <i>reservationsanslag</i>				4,500,000
8	Anläggande av enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län, <i>reservationsanslag</i>				750,000
9	Anläggning av s. k. ödebygdsvägar inom Norrbottens, Väster- bottens, Jämtlands och Västernorrlands län, <i>reservations- anslag</i>				400,000
10	Anläggning av utfartsvägar inom Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län, <i>reservationsanslag</i>				100,000
11	Tilläggsbidrag till vissa väganläggnings- och brobyggnads- m. fl. företag, <i>reservationsanslag</i>				1,500,000
12	Upprensning av vissa farleder i Mälaren, <i>reservationsanslag</i> .. Jordförluster genom kanal- och väganläggningar, <i>förslags- anslag</i>				150,000
13a	Direkt anvisning	2,700			
13b	Ersättningar	4,567		7,267	
14	Sveriges bidrag till den ständiga internationella föreningen för frågor rörande vägväsendet, <i>förslagsanslag</i>			365	
Säger för väg- och vattenbyggnadsväsendet				247,432	8,382,650

F. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.		Ordinarie	Extra	Ordinarie	Extra
		anslag	anslag	anslag	anslag
		Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
<i>Medicinalstyrelsen med dithörande stater.</i>					
1	Medicinalstyrelsen	211,200			
2	Personligt avlöningstillägg till en befattningshavare i medicinalstyrelsen, <i>förslagsanslag</i> , högst		1,300		
Statsmedicinska anstalten:					
3	Statens bakteriologiska laboratorium 73,190				
4	Statens rättskemiska laboratorium 18,900				
5	Statens farmaceutiska laboratorium, <i>förslagsanslag</i> , högst	20,100			
		92,090	20,100		
6	Förste provinsialläkare och provinsialläkare	997,200			
7	Provisorisk förbättring av vissa provinsialläkares avlöningsförmåner, <i>förslagsanslag</i> , högst		31,700		
8	Avlöning åt civila läkarstipendiater, <i>reservationsanslag</i>	31,000			
9	Bidrag till extra provinsialläkares avlöning, <i>förslagsanslag</i>	40,000		1,371,490	53,100
<i>Sjukvårdsanstalterna.</i>					
Sinnessjukvårdsanstalterna:					
10	Hospitals underhåll, <i>förslagsanslag</i> ... 8,000,000				
11	Bidrag till befordringsavgifter för vissa befattningshavare vid statens hospital och asyler, <i>förslagsanslag</i> , högst	50,000			
12	Nytt hospital & biskopsbostället Sundby, <i>reservationsanslag</i>	1,300,000			
13	Om- och tillbyggnad av Lunds hospital och asyl, <i>reservationsanslag</i>	100,000			
14	Nytt hospital vid Hälsingborg, <i>reservationsanslag</i>	1,000,000			
15	Nya paviljonger för oroliga sjuka vid Sätters och Västerviks hospital, <i>reservationsanslag</i>	500,000			
16	Ny ekonomibyggnad vid Göteborgs hospital, <i>reservationsanslag</i>	194,600			
17	Bostadshus för viss betjäning vid Sätters och Västerviks hospital, <i>reservationsanslag</i>	75,000			
18	Paviljonger för oroliga sjuka vid Östersunds hospital, <i>reservationsanslag</i>	200,000			
19	Påbyggnadsarbeten vid Göteborgs hospital, <i>reservationsanslag</i>	37,500			
20	Anstalter för obildbara sinnesslöa, <i>förslagsanslag</i>	225,000			
21	Anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, <i>förslagsanslag</i>	331,000			
22	Epileptikeranstalter, <i>förslagsanslag</i> ...	22,000			
		8,578,000	3,457,100		
Övriga sjukvårdsanstalter:					
23	Lasarettets underhåll	15,774			
24	Underhåll av Järvsö sjukhus för spetälska	23,500			
25	Underhåll av spetälskesjukhuset i Mora Noret, <i>förslagsanslag</i>	13,800			

		Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
		Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
26	Bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulosjukvårdsanstalter, <i>förslagsanslag</i>	1,200,000			
27	Resebidrag till vissa patienter vid kustsanatorierna, <i>förslagsanslag</i> ...	15,000			
28	De genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade folksanatorierna, <i>förslagsanslag</i> , högst	250,000			
29	Statsbidrag till dispensärverkksamhet, <i>förslagsanslag</i>	70,000			
30	Behandling av medellösa lupuspatienter från landsorten, <i>förslagsanslag</i>	30,000			
31	Resebidrag till vissa patienter vid radiumhemmet i Stockholm, <i>förslagsanslag</i>	8,000	1,239,274	386,800	
	Vanföreväsendet:				
32	Utvidgning av vanföreanstalten i Hälsingborg, <i>förslagsanslag</i> , högst.....	70,000			
33	Kliniker vid vanföreanstalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg, <i>förslagsanslag</i>	80,000			
34	Polikliniker vid vanföreanstalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg, <i>förslagsanslag</i>	9,000			
35	Underhåll av skol- och uppfostringshem för vanföra, <i>förslagsanslag</i>	45,000			
36	Bidrag till resor för vanföra jämte vårdare, <i>förslagsanslag</i>	35,000			
37	De i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg av föreningarna för bistånd åt vanföra inrättade undervisningsanstalterna för vanföra m. m., <i>förslagsanslag</i>	69,500	238,500	70,000	
	<i>Hälsövård i allmänhet.</i>			10,055,774	3,913,900
38	Kostnader för allmän hälso- och sjukvård, <i>förslagsanslag</i>	275,000			
39	Lindring i mindre bemedlade patienters & landsbygden sjukvårdskostnader, <i>förslagsanslag</i>		230,000		
40	Ortopediska institutet	8,250			
41	Skyddskoppymningen, <i>förslagsanslag</i>	240,000			
42	Karantänsanstalten på Käsö, <i>förslagsanslag</i> , högst	16,600			
43	Skötsel av den & karantänsanstalten på Käsö befintliga koldioxidapparaten, <i>förslagsanslag</i> , högst		1,000		
44	Personligt lönetillägg åt karantänsläkaren på Käsö G. E. Hjortzberg, <i>förslagsanslag</i> , högst		500		
45	Svenska läkarsällskapet	3,000			
46	Resestipendier åt civila läkare	3,500			
47	Stipendier för beivrande av medicinska fortsättningskurser, <i>förslagsanslag</i> , högst		6,000		
48	Stipendier för deltagande i förste provinsialläkarkurs, <i>förslagsanslag</i> , högst		5,000		
49	Kostnadsfri undervisning åt deltagare i förste provinsialläkarkurs, <i>förslagsanslag</i> , högst		5,300		
50	Sveriges andel i kostnaderna för den internationella hälsövårdsbyrån i Paris, <i>förslagsanslag</i>	7,000		553,350	247,800
	Säger för medicinalstaten samt hälso- och sjukvården			11,980,614	4,214,800

		Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
		Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
G. Sociala verk och inrättningar.					
Riksförsäkringsanstalten:					
1	Riksförsäkringsanstalten	104,800			
2	Riksförsäkringsanstaltens verksamhet, <i>förslagsanslag</i>		636,900		
3	Kostnader enligt 19 och 37 §§ i lagen om försäkring för olycksfall i arbete, <i>förslagsanslag</i>	50,000			
4	Handläggning av ärenden rörande ersättning i anledning av kroppsekada, ådragen under militärtjänstgöring, <i>förslagsanslag</i>		18,600		
5	Ersättning åt postsparbanken för dess bestyr för riksförsäkringsanstalten, <i>förslagsanslag</i>		48,000		
6	Statens bidrag till fiskares försäkring, <i>förslagsanslag</i>	34,000		188,800	703,500
Försäkringsrådet:					
7	Försäkringsrådet			64,300	
8	Försäkringsrådets verksamhet, <i>förslagsanslag</i>				55,000
Socialstyrelsen:					
9	Socialstyrelsen	173,500			
10	Socialstyrelsens verksamhet, <i>förslagsanslag</i> , högst		36,300		
11	Medling i arbetstvister, <i>förslagsanslag</i>		25,000		
12	Offentliga arbetsförmedlingen i riket, <i>förslagsanslag</i>		100,000		
13	Medellösa arbetssökandes resor, <i>förslagsanslag</i>		10,000		
14	Mellanfolkliga arbetsamtet i Basel, <i>förslagsanslag</i> , högst... ..		750	173,500	172,050
Arbetsarskydd:					
15	Yrkesinspektionen	167,470			
16	Yrkesinspektionens verksamhet, <i>förslagsanslag</i> , högst		14,400		
17	Permanent utställningen i Stockholm av skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa i arbetet, <i>förslagsanslag</i> , högst		4,000	167,470	18,400
Socialförsäkring:					
18	Sjukkasveväsandets bofrämjande, <i>förslagsanslag</i>	1,550,000			
19	Extra statsbidrag för år 1918 åt registrerade sjukkassor, <i>förslagsanslag</i>		1,000,000		
20	Sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd, <i>förslagsanslag</i>		70,000		
21	Tillsyn över understödsföreningarna, <i>förslagsanslag</i> , högst		6,000		
22	Internationella föreningen för arbetslöshetens bekämpande, <i>förslagsanslag</i> , högst		750	1,550,000	1,076,750
Nykterhetsverksamhet:					
Alkoholstrård:					
23	Avlöningar och vikariatsersättningar åt befattningshavare vid statens vårdanstalt å Salbohed för alkoholister, <i>förslagsanslag</i> , högst... ..	17,000			
24	Bidrag till driftkostnaderna i övrigt för statens vårdanstalt å Salbohed för alkoholister, <i>förslagsanslag</i>		23,000		
25	Bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader, <i>förslagsanslag</i>	100,000			
26	Statens kostnader för farliga alkoholister m. m., <i>förslagsanslag</i>	17,000			

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 14 saml. 6 häft. (Nr 6 A—6 B.)

8

		Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
		Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
27	Bidrag till anordnande av erkända alkoholist- anstalter, <i>reservationsanslag</i>	10,000			
28	Sakkunnigt biträde hos socialstyrelsen för ären- den rörande alkoholistvården, <i>förslagsanslag</i> , högst.....	3,600	170,600		
Främjande av nykterhet och motarbetande av drycken- skapens följder:					
29 a	<i>Förslagsanslag</i> , högst	25,750			
29 b	<i>Reservationsanslag</i>	3,000	28,750		
Allmänna pensionsförsäkringen:					
30	Pensionsstyrelsen	333,400			
31	Pensionsstyrelsens verksamhet, <i>förslagsanslag</i>		414,000		
32	Statens kostnad för pensionstillägg och understöd åt de personer, som äro därtill berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring, <i>förslagsanslag</i>		9,150,000		
33	Bidrag till understöd åt de personer, som genom lagen den 8 juni 1915 blivit delaktiga i den allmänna pen- sionsförsäkringen, <i>förslagsanslag</i> , högst		700,000		
34	Ersättning till postsparbanken för bestyret med pensions- utbetalningar m. m., <i>förslagsanslag</i>		140,000		
35	Ersättning till häradskrivarna för pensionsförteckningar, <i>förslagsanslag</i>		50,000	333,400	10,454,000
Fattigvård:					
36	Fattigvården i Stockholm och landsorten	9,564			
37	Fattigvården i allmänhet, <i>förslagsanslag</i>	400,000			
38	Svenska fattigvårdsförbundet, <i>förslagsanslag</i> , högst		19,400		
39	Statsinspektion av fattigvården, <i>förslagsanslag</i> , högst		44,300	409,564	63,700
Diverse sociala ändamål:					
40	Nationalföreningens mot emigrationen verksamhet, <i>förslags- anslag</i> , högst.....		10,000		
41	Stiftelsen »Hemmet Fristad», <i>förslagsanslag</i> , högst		10,000		
42	Småbrukskolonien Emaus i Norrtälje, <i>förslagsanslag</i> , högst		5,000		
43	Drottning Sophias skyddshem, <i>förslagsanslag</i> , högst.....		4,000		29,000
Säger för sociala verk och inrättningar				2,887,034	12,771,750
H. Försäkringsinspektionen.					
1	Upprätthållande av försäkringsinspektionens verksamhet, <i>reser- vationsanslag</i> , att av bidrag till försäkringsinspektionen di- rekt utgå			59,300	

		Ordinario anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
		Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
I. Diverse.					
1	Schematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall, <i>reservationsanslag</i>				48,000
2	Bestridande av utgifterna för statens biografbyrå, <i>reservationsanslag</i> , att av avgifter för granskning av biografbilder direkt utgå				33,000
3	Sveriges riksförbund av frivilliga brandkärer, <i>förslagsanslag</i> , högst				2,500
4	Regeringsrättens årsbok, <i>förslagsanslag</i>				12,000
5	Odling av frön för uppdragande av medicinalväxter m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst				3,000
6	Allmän utredning angående Sveriges inre vattenvägar, <i>reservationsanslag</i>				88,000
7	Bekämpande av arbetslösheten, <i>förslagsanslag</i> , högst				4,000,000
8	Extra lönetillägg, <i>förslagsanslag</i>				12,000
9	Avlösningsförbättring för vissa vaktmästare m. fl.			33,050	
10	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>			375,000	
11	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>			300,000	
12	Postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser, <i>förslagsanslag</i>			1,430,000	
13	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>förslagsanslag</i>			280,000	
14	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>			32,000	
15	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i>			550,000	
16	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>			199,967	
Säger för diverse				3,200,017	4,198,500
Summa				23,105,700	30,203,400